

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra anglistiky

Bakalářská práce

Od povídky k románu: Pohled na vyprávěcí postupy Agathy Christie

Short Stories into Novels: Examining Agatha Christie's Narrative Techniques

Petra Bušková

Aj-Sv

3. ročník 2022/2023

Vedoucí práce: Mgr. Renata Janktová, M.A., Ph.D.

České Budějovice 2023

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 21. 4. 2023

Petra Bušková

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat své vedoucí bakalářské práce paní Mgr. Renatě Janktové, M.A., Ph.D. za spolupráci, odbornou pomoc a čas, který mi poskytla. Velmi si vážím její ochoty se na této práci podílet a pomáhat mi při jejím zpracování.

Anotace:

Tato bakalářská práce se věnuje dosud málo prozkoumanému aspektu literární tvorby Agathy Christie, a sice adaptacím či přepracováním již publikovaných kratších textů do románového formátu. Teoretická část nejprve definuje relevantní literární kategorie. Dále představí autorku a její tvorbu v kontextu detektivního žánru a také ve vztahu k definovaným literárním formám a charakterizuje její pracovní zvyklosti a tvůrčí postupy. Praktická část spočívá ve srovnávací analýze vybraných textů, tedy původních povídek a výsledných rozšířených textů. Závěr práce shrnuje použité způsoby transformace textů jak po obsahové, tak formální stránce a shrnuje spisovatelčiny tvůrčí postupy uplatněné v rámci tohoto typu její tvorby.

Abstract:

This Bachelor thesis examines an underresearched aspect of Agatha Christie's work, focusing on the adaptations and reworking of published short stories into the novel form. The theoretical part defines the relevant literary categories, presents the author and her work in the context of the detective genre and in relation to previously described literary forms and characterizes her work techniques and creative methods. The practical part contains comparative analyses of the selected initial texts and their expanded versions. The conclusion summarizes the contentual and formal transformations of the texts and explains them in relation to this type of the author's work.

Obsah

ÚVOD.....	1
TEORETICKÁ ČÁST.....	2
Literární druhy	2
Literární žánr	2
Detektivní žánr.....	2
Prvky detektivního díla	4
Povídka	7
Novela	8
Román.....	8
Adaptace	9
Autorka	9
Biografie	9
Autorka a literární formy	10
Autorka a její zvyklosti	10
Zápisky	11
Klub detektivkářů.....	12
Postavy	12
PRAKTICKÁ ČÁST	14
Použité zkratky	14
Rozbory textů.....	15
The Plymouth Express a The Mystery of the Blue Train.....	15
The Market Basing Mystery a Murder in the Mews	25
The Submarine Plans a The Incredible Theft	29
Christmas Adventure a The Adventure of the Christmas Pudding	33
ZÁVĚR	37
ZDROJE	39

Úvod

Agatha Christie je jednou z nejznámějších autorek 20. století a bez pochyb patří mezi nejvýznamnější autory detektivního žánru. Její práce je známa po celém světě hlavně díky komplexnosti zápletek a také postavě Hercula Poirota, udivující čtenáře svými dedukčními schopnostmi. Díla této britské autorky se proslavila také díky dobře zpracovaným filmovým adaptacím. Nejsou to ovšem filmové adaptace, které budou v této práci zkoumány, ale adaptace a rozšíření vlastních děl samotnou autorkou. Zaměřením této práce je zkoumat autorčiny postupy v procesu adaptace vlastních textů a tvůrčí postupy, které utvářely její díla.

Pro hlavní demonstraci těchto postupů bude použita dvojice povídky *The Plymouth Express* a románu *The Mystery of the Blue Train*. Povídka byla napsána v roce 1923 a vydána ve Velké Británii v týdeníku *The Sketch* a poté v roce 1974 ve sbírce autorčiných povídek *Poirot's Early Cases*. Příběh prodloužený do románové formy byl poté vydán v roce 1928 nakladatelstvím HarperCollins. (Bunson, 2007) Jako podpora k vyvození závěrů budou použity další autorčiny povídky a jejich prodloužené formy: *The Market Basing Mystery (1923) - Murder in the Mews (1937)*, *The Submarine Plans (1923) - The Incredible Theft (1937)*, *Christmas Adventure (1923) - The Adventure of the Christmas Pudding (1960)*.

Tato práce se skládá z teoretické a praktické části zaměřené na analýzu primárních textů. Teoretická část se bude věnovat definicím relevantních literárních kategorií a jejich odlišností, autorce a jejím postupům při psaní a celkovému kontextu její tvorby v rámci detektivního žánru. Praktická část se zaměří na porovnání původních textů a jejich prodloužených forem a z něj odvodí autorčiny zvyklosti v tomto způsobu transformace původních děl.

Teoretická část

Literární druhy

Nejdříve je třeba definovat základní literární pojmy relevantní pro analytickou část práce. Mezi ně patří také pojem literární druh. Pavera a Všeticka (2002, s. 204) definují literární druhy jako „skupiny literárních děl, jež se navzájem vyznačují společnými znaky v oblasti tematické, stylistické a kompoziční.“ Tyto druhy se člení na lyriku, epiku a drama neboli poezii, prózu a drama.

Každý literární druh obsahuje soubory vlastností a charakteristik, jimiž se vyznačují jednotlivé texty a jež je od jiných odlišují. Jde o výrazné rysy, které jsou stejné či podobné a vytvářejí tak určité skupiny. Tyto typické kvality musí být dodržovány, aby bylo možné jednotlivé kategorie rozpoznat. Ty se pak od sebe odlišují např. svou kompozicí, rozsahem a celkovou výstavbou textu. Dále se pak mohou členit podle svého zaměření, tématu a jiných tvůrčích znaků. (Vodička, 1992) Tím vznikají podkategorie literárních druhů tzv. žánry.

Literární žánr

Přestože můžeme do určité míry vymezit jednotlivé žánry a normalizovat jejich základní rysy, jejich povaha a detaily se mohou lišit dle autora. Ti často přesahují ustálené normy a ty se díky tvůrčím činnostem autorů postupně mění a vyvíjejí. Někteří autoři udávali směr v jednotlivých žánrech a jejich díla se stala vzorovými pro ostatní spisovatele. Je to ale i doba a společnost, které formují podobu žánrových forem. (Vodička, 1992)

Detektivní žánr

Detektivní literatura je taková, v níž se objevují jevy ustálené a typické pro tento žánr. Hlavním prvkem žánru je motiv zločinu. Často se jedná o problém nebo konflikt, uskutečněný na počátku děje. Vyřešení záhady je poté na detektivovi, jenž je sám v ději přítomen a patří mezi hlavní postavy. Dále je důležitým prvkem napětí, v kterém je čtenář udržován díky komplexnosti řešeného problému, psychologii postav, způsobům řešení případu, nečekaným nebo nepravděpodobným vyústěním děje a konečného nalezení pravdy. Dalším z elementárních prvků je také vítězství dobra, v podobě detektiva, nad zlem. (Pavera, Všeticka, 2002)

Rzepka (2005) udává kromě tří hlavních prvků detektivního příběhu, jimiž jsou detektiv, záhada a vyšetřování, také čtvrtý potenciální komponent, a to tzv. „puzzle element“. Ten představuje záhadu jako trvajícím problémem, který je i na čtenáři, aby ho vyřešil. Tím je čtenář přímo zapojen a místo pouhého čtení se může sám podílet na hledání pravdy a zapojit své uvažovací schopnosti. Tento prvek v raných detektivních dílech chybí a je zakomponován až později, i tak ovšem není podmínkou. Svým způsobem jde také o závod mezi čtenářem a detektivem, kdo vyřeší případ jako první s pomocí předložených důkazů.

Detektivní žánr je pro čtenáře atraktivní hlavně díky nepředvídatelnému vyřešení zápletky a nalezení motivu pro spáchání zločinu. Tento druh prózy zažil největší vzestup v první polovině 20. století, ovšem základy mysteriózních děl sahají až do antiky. Za novodobější spisovatele, kteří tento žánr proslavili v 19. století, se řadí Edgar Allan Poe s jeho fiktivní postavou Augustem Dupinem a samozřejmě také Arthur Conan Doyle s postavou nejslavnějšího detektiva Sherlocka Holmese a jeho pomocníkem Watsonem. (Humpherys, 2017)

K popularizaci detektivní literatury přispěl i vědecký zájem o induktivní logické myšlení a také přechod z veřejných procesů a trestů k soukromému vyšetřování a vazbě. Svůj podíl měl i růst západních velkých měst, rozšíření gramotnosti, rozvoj tisku a veřejné publikace. (Rzepka, 2005)

Co se Spojeného království týče, největší vzestup detektivního žánru probíhal mezi 20. až 40. lety 20. století. Oblíbená byla díla s amatérskými, ale talentovanými detektivy řešícími nevšední, složité a promyšlené zločiny. Mezi oblíbené autory patřili například John D. Carr, Anthony Berkeley Cox, Dorothy L. Sayersová, Margery Allinghamová, Richard Austin Freeman, a další. Tito spisovatelé a mnozí další vnášeli do detektivního žánru inovativní postupy psaní a zapojení čtenáře do případu a dále tento žánr rozvíjeli. (Curran, 2017)

Britskými autory, kteří se inspirovali Poeovou a Doyleovou tvorbou, byla detektivní díla vnímána jako intelektuální hra. Díky tomu se začala tvořit ustálená podoba, pravidla a zákazy pro psaní v detektivním žánru. Dodržování těchto pravidel bylo typické například pro autory, jež byli členy Klubu detektivkářů. Naproti tomu se ve Spojených státech zrodila tzv. hard-boiled school, „drsná škola“, která oponovala dodržování přísných pravidel. Byl vytvořen moderní detektiv připomínající hrdiny westernu. Typicky je to muž, „osamělý bojovník za spravedlnost brodící se špínou ulice, outsider permanentně srážený na kolena, ale nevzdávající svůj boj se zlem tohoto světa.“ (Mocná, Peterka, 2004, s. 107)

Do tzv. „zlaté éry britské detektivní literatury“ (Curran, 2017, s. 31) v meziválečném období patří také Agatha Christie. I tato autorka se řadí mezi spisovatele, kteří navázali na tradici Poea a Doylea. V této době se díla vyznačovala tematikou „venkovských sídel, která o víkendu ožila přítomností vraha“. (Curran, 2017, s. 31) V tomto duchu se nese i první autorčino dílo *The Mysterious Affair at Styles (1920)*. Přestože Agatha Christie patřila mezi spisovatele dodržující určitá pravidla při psaní svých děl, stávalo se, že „neustále tato pravidla zpochybňovala. Často a nezbedně je překroutila, zohýbala nebo jednoduše porušila, čímž podkopala očekávání čtenářů i kritiků.“ (Curran, 2012, s. 34) Podílela se tedy na tvorbě určité formy, kterou zároveň vlastním způsobem transformovala. (Curran, 2012)

Prvky detektivního díla

Děj a kompozice

V detektivním díle se většinou setkáváme s dvěma dějovými linkami, které jsou spojeny pouze prvkem záhady a vzájemně na sebe navazují. První je linie zločinu a druhá linie jeho vyšetřování. (Rzepka, 2005)

Hlavní motiv, tedy motiv záhady, je umístěn v expozici. To znamená, že je představen v úvodu či přední části díla. Následný děj pak směřuje, graduje ke koncové scéně a vyřešení této záhady. Zároveň pro detektivní kompozici platí, že „jednotlivé kritické momenty jsou rozloženy do rozsáhlejších částí, které samy obsahují vnitřní dramatické stimuly, jakési body, které vcelku tvoří kritický moment.“ (Cigánek, 1996, s. 258) Poslední kritický moment se objevuje před rozuzlením zápletky. Je registrován nový orientační detail vedoucí k poslednímu zvratu. Poté nastává chvíle klidu před vyvrcholením v konečné části. (Cigánek 1996)

Ke konci detektivního díla se objevuje řešící scéna, která je vyvrcholením napínavého děje. Nejčastěji se jedná o rekapitulační monolog detektiva či rozhovor s pachatelem, při kterém je prozrazeno, jak byl případ vyřešen. (Mocná, Peterka, 2004) V této scéně jsou ověřovány argumenty a důkazy shromážděné detektivem. Ten často rekonstruuje zločin pomocí vyvozených závěrů a odhalí pachatele. (Cigánek, 1996)

Jak poukazuje Vodička (1992), kompozice je důležitá pro celkovou výpovědní hodnotu díla o autorově záměru. Pomocí kompozice můžeme docílit různých vlivů na čtenáře. Některé žánry mají typické kompoziční výstavby, jejichž dodržování ovšem nemusí být podmínkou.

Výrazné je v detektivních dílech účelné sestavení kompozice, kde je důraz kladen na pravděpodobnost rozuzlení, ale zároveň i na jeho racionálnost a neočekávanost. V detektivních dílech se využívá *retardace* jakožto prostředek odkladu řešení, čímž vzrůstá napětí čtenáře. K tomu slouží také kontrast mezi vybráním podezřelého a jeho následným očištěním. Využívá se zde také skrytá *anticipace*, jež v tomto žánru pomáhá důmyslnému představení vodítek vedoucích k vyřešení případu takovým způsobem, aby nebyla čtenářem příliš snadno odhalitelná. Text se skládá hlavně z dialogů a příliš se nezaměřuje na rozsáhlý popis prostředí, psychologickou stránku trestného činu a na celkovou úvahu o něm. (Mocná, Peterka, 2004)

S cílem zapojení čtenáře jakožto aktivního účastníka řešení případu vzniká otázka, jak tohoto zapojení docílit. Dle Rzepky (2005) je k tomu nutné použít určitý druh vyprávěcích technik a řečnických figur, z nichž nejdůležitější je *metonymie*. Metonymie je založená na vztahu mezi důsledkem a příčinou nebo částí a celkem, nikoli na vnější podobnosti dvou prvků jako v případě metafory. Tato figura se v detektivní literatuře využívá zejména k představení vodítek a stop. Její důležitost tkví v reálnosti a možnosti interpretace čtenářem, na rozdíl od vodítek, která jsou získána pomocí nadpřirozených sil, náhodou či pouhou intuicí.

Téma

Téma v literatuře zprostředkovává spisovatelův záměr, odráží se ve všech složkách díla a může jím být jakákoliv skutečnost, jev či zkušenost. V díle je znázorněno souborem prvků, které s ním přímo souvisí. Ty můžeme vidět v postavách, jejich jednáních a samotném zaměření děje. Tyto dílčí složky se pak nazývají motivy. (Vodička, 1992)

V detektivním žánru je nejčastějším tématem určitá záhada, která má být vyřešena. Většinou se jedná o zločin, např. vraždu, pokus o vraždu, krádež, loupež apod. Mezi motivy se pak mohou řadit samotné motivy viníků, jako je nenávisť, žárlivost, peníze, závist, láska a podobně.

Cigánek (1962, s. 41) chápe zločin v detektivce jako „holý literární fakt, jako tématický motiv, který je zdrojem zábavy, dobrodružství. Ztajemněný zločin jí není sociologickým či politickým problémem, ale epickým východiskem k rozvinutí napínavého příběhu.“

Vypravěč

Podle Pavery a Všetického (2002) vypravěč obecně přímo nezastupuje autora a jeho postoje. Autoři rozlišují personálního vypravěče, účastníčího se děje jako jedna z postav, a vypravěče fiktivního, kterého v ději přímo nenajdeme. Oba druhy vypravěče pak podávají události v ich-formě. Naopak Vodička (1992) uvádí, že autor je v textu zastoupen právě vypravěčem. Díky

němu jsou nám pak přiblíženy vztahy autora k dílu a jeho prvkům. Právě prostřednictvím vypravěče může autor ukázat své hodnocení postav a děje a komentovat jeho průběh.

V detektivním žánru se objevuje jak ich-forma, tak i er-forma. Často se jedná o personálního vypravěče, jenž je účastníkem případů, či je nám děj zprostředkován přímo postavou detektiva. Pro tento žánr je ovšem důležité, aby měl čtenář přehled, orientoval se v dění, postavách a byla mu jasně předložena všechna vodítka k vyřešení případu. To může být zajištěno právě vypravěčem nebo v rámci přímých řečí, které tvoří dialogy. Jednotlivé postavy mohou podat svou výpověď, díky níž vidíme jejich úhel pohledu, jenž nemusí být vždy pravdivý. (Mocná, Peterka, 2004, s. 107; Rzepka, 2005)

Postavy

Člověk či jiný subjekt podílející se na ději a jeho událostech se obecně nazývá postava. Děj se pak posouvá a vyvíjí právě interakcí mezi postavami a jejich jednáním. Můžeme rozlišit postavy hlavní, na jež je dílo zaměřeno a které se na jeho utváření podílejí nejvíce, a postavy vedlejší. Pokud příběh sleduje události zaměřené na jednu z postav, obvykle se jedná o hlavního hrdinu. (Pavera, Všetická, 2002)

Hlavní postavou v detektivní próze bývá nejčastěji detektiv. Jeho typickým rysem je schopnost vyřešit záhadu a vytrvat do konce. Tato postava je tvořena autorem, ale stejně tak se na utváření podílí představivost čtenáře. Měla by proto být pro něj zajímavá a zároveň ztotožnitelná. (Delamer, Prigozy, 1997)

Základním úkolem detektiva je řešit případ. Během vyšetřování sbírá fakta a důkazy, jež následně třídí a ověřuje. Hypotézy jsou s novými informacemi zavrhovány nebo se díky nim prohlubují. Detektiv interaguje s ostatními postavami, z nichž jednou bývá zpravidla pachatel. (Cigánek, 1992) Každý detektiv má vlastní postupy, metody a zázemí, z nichž vychází. Podle toho můžeme rozlišit několik druhů detektiva. Mezi základní řadíme samotáře, amatéra, soukromého detektiva nebo dvojici vyšetřovatelů a další. (Pavera, Všetická, 2002)

Postava detektiva má vzor v mstitelích bezpráví z romantismu, je však přetvořena do novodobého pojetí. Jeho osobnost je výrazná vynikajícími schopnostmi v pozorování a logickém myšlení, sdružování informací a povědomím o funkci lidské psychiky. V mnoha případech je to člověk nevšední a svým způsobem extravagantní. Díky originálnímu prvku jeho osobnosti je lehce rozlišitelný mezi ostatními detektivy a identifikovatelný čtenářem. (Mocná, Peterka, 2004)

Pozornost je zaměřena hlavně na charakterizaci vedlejších postav, z nichž jednou je pachatel zločinu. Po boku detektiva pak můžeme často nalézt jejich pomocníky a přátele. Jedná se, v porovnání s detektivem, o ne tak bystré a schopné společníky, jejichž hlavní role je podněcovat pochyby. V případě Sherlocka Holmese je to Watson, v případě Poirota pak Hastings. Není ovšem podmínkou, že se tato postava objeví v každém příběhu, kde vystupuje i daný detektiv. (Mocná, Peterka, 2004)

Povídka

Povídka je krátká prozaická forma. Její děj je vystavěn pouze kolem jedné zápletky. Podrobnosti o ní nejsou příliš rozebírány a čtenář je s nimi seznámen pouze povrchně. Samotná zápleтка totiž bývá jednoduchá a příliš se nečlení, děj plyne velmi rychle. Počet postav není velký, jejich charakteristiky, vztahy a zákulisí života proto nejsou příliš zmiňovány. (Pavera, Všeticka, 2002)

Pro hranici povídky je často považován rozsah 30 stran. Příběh je zaměřen na jednu dějovou linii, čímž je omezena percepce zachycované reality. Povídka, oproti novele, má velmi volnou konstrukční výstavbu, jejím hlavním rysem tedy zůstává její krátký rozsah. Mezi nápadnější prvky však můžeme zařadit např. zaměření na vyprávění a zapojení subjektivizovaného vypravěče. Počátky povídky jsou často přisuzovány americkým autorům 19. století např. E. A. Poeovi nebo W. Irvingovi. K rozšíření této formy přispěl také vzrůst počtu vydávaných novin a časopisů, pro něž byla krátká díla vhodná a stala se tak rychle populární. (Mocná, Peterka, 2004)

V počátcích detektivního žánru, tedy v 19. století, byla povídka nejvyžívanější formou. V těchto příbězích, nejčastěji z městského prostředí, je rozuzlení sděleno na konci detektivem, který případ vyřešil nejčastěji pomocí vědecké metody a na základě hmatatelných důkazů. Většina detektivních povídek britských autorů byla publikována v časopisu *Strand Magazine*. Za první detektivní prózu je však obecně považována povídka Edgara Allana Poea *The Murders in the Rue Morgue (1841)* (Humpherys, 2017; Rzepka, 2005)

Novela

Novela je dílo menšího až středního rozsahu. Typické pro její obsah jsou dějové napětí a překvapivý konec. Jedná se o přechodnou formu mezi povídkou a románem, co se rozsahu týče. Právě novela se stala předlohou pro román, jak ho známe dnes. (Vodička, 1922)

Pro tuto formu je význačná „sevřenost jednoduchého, dramaticky vystupňovaného děje a redukovaný počet postav, rozvíjejících ústřední dějový motiv většinou v ohraničeném a relativně krátkém čase. Důraz bývá kladen na neobyčejnost a poutavost vyprávěného příběhu, časté jsou motivy tajemství a hledání. Rafinovaně propracovaná kompozice směřuje k tzv. bodu obratu. Na rozdíl od románu i povídky je narativní perspektiva novely výrazně dostředivá, potlačuje popisné partie a epizodické odbočky.“ (Mocná, Peterka, 2004, s. 417)

Román

Román je ze zmíněných tří forem nejdelsí a nejobsáhlejší. Typický je pro něj velký počet postav a komplexní vztahy mezi nimi. V románu můžeme nalézt vícero dějových linií a zápletek, stejně tak i motivů a témat, která jsou zpracovávána. (Pavera, Všetická, 2002)

Tato literární forma je považována za nejuniverzálnější a nejflexibilnější, nalezneme ji napříč všemi žánry. Za minimální rozsah je považováno 50 000 slov. Členění a návaznost textu slouží k lepší orientaci v příběhu. Pro jeho přehlednost jsou proto důležitá „místní a vlastní jména, typy a návaznost vět, členění textu na odstavce, kapitoly a části.“ (Mocná, Peterka, 2004, s. 578) Jedná se formu využitelnou pro jakékoliv účely zamýšlené autorem. Podle dominující složky románu můžeme rozlišit jeho základní zaměření. Tyto složky jsou děj, postavy a časoprostor. (Mocná, Peterka, 2004)

Za jeden z prvních románů detektivního žánru je považován *Trent's Last Case (1913)* napsaný E. C. Bentleyem. Ten příběh rozšířil do románové formy tak, že děj rozdělil na dvě části. V první je případ vyřešen, ale ukáže se, že byl dopaden nesprávný pachatel, druhá část příběhu se odehrává o několik let později, kdy je dopaden ten skutečný. Tato technika nebyla ale příliš ostatními autory využívána a román se začal od jednodušších forem odlišovat hlavně větším počtem postav, zavádějícími stopami a dějovými linkami, které stěžují vyřešení případu. (Humpherys, 2017)

Adaptace

Adaptaci můžeme chápat jako úpravu původního textu. K té může docházet z různých důvodů např. úprava pro jinou skupinu čtenářů, či aby bylo původní dílo přizpůsobeno nové době. Může jít také o rozšířenou verzi původních textů, kde jsou určité věci přidány neboli amplifikovány, pozměněny, či úplně odstraněny, tj. eliminovány. Nejčastěji se s adaptací můžeme setkat při vytvoření filmového díla na základě literární předlohy. (Pavera, Všeticka, 2002)

Autorka

Biografie

Jedna z nejznámějších spisovatelek na světě, Agatha Christie, se proslavila díky svým důmyslným detektivním románům v první polovině 20. století a svou popularitu si drží dodnes. Celým jménem Agatha Mary Clarrisa Christie pocházela z Torquay ve Spojeném království Velké Británie a Irska. Narodila se 15. září 1890, spolu se dvěma sourozenci vzešla z manželství Fredericka Alvaha Millera a Clarise Boechmerové. (Košťálová, 2014)

Již od mládí odmítala tehdejší konzervativní roli ženy jako pouhé pečovatelky a manželky. Začala studovat hudbu v Paříži, kde se učila zpěvu a hře na klavír, ovšem tento sen později opustila a vrátila se do Británie. Zde si v roce 1914 vzala Archibalda Christieho, s nímž počala dceru Rosalind Christie. Spolu pobývali na rodinném sídle Ashfield, odkud Agatha pracovala jako lékárnice a dobrovolná sestra. (Košťálová, 2014)

V roce 1920 se vrátila k psaní, které ji zajímalo už jako dítě, a napsala svou první knihu *The Mysterious Affair at Styles (1920)*, v níže zároveň představila svou postavu detektiva Hercula Poirota. Poté vydávala svá díla téměř každý rok. V roce 1926 se ovšem začal hroutit její osobní život, k čemuž přispěla i smrt její matky. Vztah s manželem se zhoršoval a jednou, když se vrátila domů, manžel byl pryč. Agatha potom nečekaně na 11 dní zmizela z dosahu všech blízkých. Jelikož se jednalo o známou osobnost, zpráva o jejím zmizení se rychle rozšířila a byla dokonce vypsána i odměna za její nalezení. Nakonec byla nalezena v hotelu *Hydro Harrogate*. Její manžel poté prohlásil, že trpí ztrátou paměti. K tomuto tvrzení se přidala i samotná Agatha. Co se během 11 dní opravdu dělo však zůstává záhadou. Po této zkušenosti se rozhodla opět psát a cestovat po světě. Její cesty ji v mnohém inspirovaly a odrážejí se v jejích dílech. V roce 1930 potkala svého druhého manžela, archeologa Maxe Mallowana, kterého doprovázela na pracovních cestách. Agatha pokračovala ve psaní až do vysokého věku. Někdy používala pseudonym Mary Westmacott. Byl jí také udělen například titul *Dáma britského*

impéria. Od roku 1971 se Christie začalo zhoršovat zdraví, jež se odrazilo i na produkci její tvorby. Zemřela 12. ledna o pět let později v Berkshiru, kde byla i pohřbena. (Bunson, 2007; Košťálová, 2014)

Autorka a literární formy

Agatha Christie napsala dohromady 130 publikací z toho 66 detektivních románů a 164 povídek, které publikovala ve 28 sbírkách. Mimo to také vydala dvě básně a 16 divadelních her, z nichž nejznámější je pravděpodobně *The Mousetrap* (1952). Tato hra překonala světový rekord v nejdéle uváděné hře. Do doby, kdy se kvůli covidu zavřela divadla, byla předvedena více než 28 200krát. V neposlední řadě napsala 7 televizních scénářů a 2 autobiografická díla. (WordsRated, 2022; Britanicca, 2023)

Autorka a její zvyklosti

Dle Currana, (2017) uměla Agatha vypravovat přirozeně a plynule. Čtenář není přehlcen informacemi o postavách a vědeckými fakty, ale zároveň získává vše potřebné k tomu, aby si udělal jasnou představu o dění a neztratil se v zápletkách. Postavy nepůsobí uměle a jdou mezi sebou dobře rozlišovat. Většinu informací o nich i o celkovém dění se dozvídáme hlavně z jejich dialogů, které v knihách převažují. Curran také poukazuje na její důmyslnou tvorbu zápletek, k jejichž napsání se inspirovala věcmi z reálného života a skombinovala je se svou fantazií. Během celého procesu psaní stále myslela na pozici čtenáře a jak bude děj vnímat. Díky tomu mohla spoléhat na čtenářovo chybné zhodnocení situací a detailů, které jí umožnilo napínat ho až do konce. Většina zápletek se zaměřuje na jistý okruh podezřelých, je podmíněn místem zločinu omezujícím příchod nových potenciálních pachatelů. Často se jedná o uzavřená místa, jako je vlak, loď, dům či ostrov apod. Dále si dávala pozor, aby čtenáři odkryla veškeré indicie k vyřešení případu. Curran (2017, s. 41) také uvádí často používaný styl autorčiny zápletky, nazývajícím „dvojitý bluf“. Ten je založen na tom, že první hlavní podezřelý je ten správný, ale zároveň mnoho důkazů a informací nasvědčuje o opaku a jeho vina se prokáže až na konci příběhu.

Autorka také chytře využívá falešných stop. Ty cíleně vkládá do psychologie postav a jejich jednání, čímž získávají pozornost čtenáře, který je mylně považuje za důležité. Následně je tento postřeh vyvrácen a nahrazen novým. Tyto falešné stopy jsou tu spíše pro čtenáře, aby ho navedly na špatnou stopu, a tím vnesly překvapivost do dalšího dění. Poirot sám si těchto vodítek většinou nevšimá. (Cigánek, 1962)

V některých dílech představuje hned několik podezřelých, z nichž každý má silný motiv. Všem je věnován stejný čas a pozornost při vyšetřování. S přibývajícím množstvím postav však neklade příliš velký důraz na jejich charakterizaci, což ovšem nijak neovlivňuje pochopení zápletky. V jiných případech je poměrně brzy jasné, kdo je viníkem, je ale nutné přijít na to, jak byl zločin spáchán. (Delamater, Prigozy, 1997)

Dříve než zápletku často autorka vymyslela lokaci příběhu. Jak již bylo zmíněno, jednalo se o místa, která omezovala počet podezřelých. Při výběru zahraničních míst se inspirovala i svými vlastními cestami. Přesunutí zápletky do zahraničí je jedním z typických znaků jejích příběhů. Můžeme se v nich setkat s místy jako např. Francie, Karibik, Frankfurt, Mezopotámie a další. Mezi přesnější místa činu pak můžeme řadit různé dopravní prostředky od vlaku až po letadlo. (Curran, 2017)

Pokud se podíváme na koncept autorčiny tvorby jako celek, nejedná se o reálné znázornění kriminálního případu, ale hlavním cílem je zaujetí čtenáře. Nejde tedy o řešení případu samotného, ale o zabavení čtenáře komplexními zápletkami a zajímavými řešeními. Cílem není pochopit to, proč byl zločin spáchán, ani psychologický rozbor zločincových motivů. Celý koncept stojí spíše na tom, zda čtenář dokáže uhodnout správné řešení dříve než detektiv. To se ve většině případech nestane a čtenář je zaujat právě rozuzlením. (Delamater, Prigozy, 1997)

Při psaní svých děl se Agatha Christie zaměřila na férovost ke čtenáři a naučila se chytře odhalit a naznačit důležité informace, aniž by prozradila příliš. Při vymyšlení zločinu se zaměřila se na použití standardních zbraní, jako jsou nože a střelné zbraně, a toxických zbraní nacházejících se v domácnosti. Prvek zajímavosti pak vložila spíše do motivu pachatelů. (Rzepka, 2005)

Zápisky

Agatha Christie používala jako pomůcku pro vytváření svých děl zápisníky. Většinu svých nápadů, návrhů a myšlenek vkládala právě do těchto sešitů, které nosila u sebe. Jednalo se o vcelku neuspořádané poznámky, často jen heslovité či nepřilíživě rozsáhlé. Sešity samotné nebyly autorkou nijak tříděny a nejednou byly použity pro jiné účely, např. pro poznámky, když se učila lékárníci apod. Některé poznámky jsou téměř totožné s finální verzí, a naopak některé úplně chybí. To se týká např. *Vraždy na golfovém hřišti (1923)*. Zápisky ovšem také obsahují nápady k dílům, která nikdy nevyšla. Dohromady se dochovalo 73 těchto zápisníků. (Curran, 2017)

„Díky zápisníkům máme jasnější představu o tom, jak Agatha Christie přistupovala ke stavbě svých příběhu. S jejich využitím coby rezonančních desek a literárních skicáků je plánovala a rozvíjela; vybírala a zahrnovala; brousila a pilovala; znovu probírala a využívala.“ (Curran, 2017, s. 109) Jedna z technik, kterou Christie při tvorbě posloupnosti scén a prací se zápisky používala, bylo označování scén pomocí čísel či písmen. To jí umožňovalo jednoduché přeskupování jednotlivých scén. Některé nápady na zápletky Christie opakovala. Z jejích poznámek víme, že opakovaně přemýšlela nad přepracováním původních povídek do rozšířenější formy. (Curran, 2017)

Klub detektivkářů

Tvorbu Agathy Christie ovlivňovali jistým způsobem i její současníci. Přibližně v roce 1929 vznikl tzv. Klub detektivkářů neboli Detection Club, do kterého patřila od 30. let i samotná Agatha, jež se později stala i jeho prezidentkou. Jednalo se o skupinu spisovatelů detektivního žánru, jež byla založena Anthony Berkleym a Dorothy L. Sayersovou. Záměr této skupiny spočíval v rozvoji literární úrovně detektivních děl, a proto byla stanovena pravidla, mezi které patřily: dodržování spisovné angličtiny, představení všech důležitých informací čtenáři a logičnost zápletek a jejich vyřešení. Autoři patřící do tohoto klubu, včetně Christie, vydávali i společná díla např. *The Scoop* (1930). (Curran, 2017)

Postavy

Hercule Poirot

Podle Košťálové (2014, s. 7) je Hercule Poirot „malý, vysoce elegantní a sebevědomý Belgičan s hlavou připomínající vajíčko, hůlkou se stříbrnou rukojetí, cupitavou chůzí, brilantním postřehem, šarmem, a především pověstnými ‘šedými buňkami mozkovými‘.“ Je jedním z neznámějších fiktivních osobností detektivního světa. Mezi širší společnost se proslavil díky televizním filmům a herci Davidu Suchetovi, který je pravděpodobně nejvěrnějším ztvárněním knižního Poirota.

Tento detektiv řeší své případy racionálně a empiricky. Všimá si detailů, které ostatní lehce přehlédnou, a k hledání pachatele a výslechu podezřelých přistupuje psychologicky. Je to člověk zásadový a řídí se principy a pořádkem. Je ovšem také milovníkem dobrého jídla a pěkných věcí. Jeho první případ se odehrává na zámku Styles v díle *The Mysterious Affair at Styles* (1920). (Košťálová, 2014)

Poirot stejně jako jiní detektivové jistým způsobem nezapadají do normální společnosti. Může za to jejich blízkost ke kriminalitě a jejich schopnost pochopit zločincovu mysl. Svou blízkostí k pachateli by mohli ohrozit lidi, které se snaží chránit. Podle některých je také lepší, pokud se detektiv plně nezapojuje do společnosti, což mu dovoluje lépe pozorovat její chod. Postava Poirota je izolována i tím, že pochází z kontinentální Evropy, s čímž souvisí některé i jeho jednání a zvyklosti. I pro jeho přátele, jako je Hastings, je Poirot občas záhadou. (Delamater, Prigozy, 1997)

Postava Poirota je často představena brzy, když je přivolán k případu nebo se k němu čistou náhodou připojí. Větší část děje pak zabírá jeho vyšetřování a scény s podezřelými. Během této doby nám Poirot sděluje útržky ze svých hypotéz a výslednou analýzu s řešením případu pak shrnuje na konci příběhu. (Delamater, Prigozy, 1997)

Kapitán Arthur Hastings

Postavou, která často doprovází Poirota, dělá mu společnost a pomáhá při vyšetřování, je Arthur Hastings. Je vylíčen jako „vysoký, štíhlý, pohledný, ale nepříliš intelektuálně zaměřený. Dobrosrdečný, důvěřivý, milý, přívětivý k ženám a otázkám lásky, na muže velice cudný a způsobný, ale snadno manipulovatelný a ovlivnitelný.“ (Košťálová, 2014, s. 97)

Povídky, kde Poirot vystupuje s Hastingsem, kromě *Double Sin* (1928) a *The Mystery of the Baghdad Chest* (1932), vyšly v letech 1923-1924, zatímco v povídkách s Poirotem vydaných po roce 1932 už Hastings chybí. (Curran, 2017)

Inspektor James Japp

Japp je jednou z vedlejších postav, která se opakovaně objevuje v příbězích s Poirotem. Role tohoto představitele slavného Scotland Yardu není nijak zásadní, ovšem často přináší cenné informace, které pomohou Poirotovi při vyšetřování. Nepracují spolu, ale většinou se čistou náhodou sejdou u stejného případu. (Košťálová, 2014)

Slečna Marplová

Vedle Hercula Poirota je autorčiným druhým nejvýznamnějším detektivem slečna Jane Marplová, která vystupuje ve více než 15 románech. Slečna Marplová není povoláním detektiv, má ovšem výborné řešící schopnosti a velmi dobře rozumí lidské povaze, díky čemuž se jí daří řešit případy ve vesničce St. Mary Mead, v níž žije. Poprvé se tato postava objevila v příběhu *Murder at the Vicarage* (1930). (Miss Marple – Britanica, 2023)

Praktická část

Na následujících stránkách jsou rozebrány texty vybraných děl Agathy Christie. Nejdříve jsou představena původní díla, poté následuje rozbor prvků, o které byla adaptovaná verze rozšířena. Rozšířené texty se liší v mnoha detailech. Jsou v nich přidávány, odebírány a měněny elementy, jež jsou méně či více znatelné. Není tedy nutné prozkoumávat všechny tyto detaily, a proto se zaměřuji pouze na ty prvky, jež jsou nejvýznamnější a děj zásadním způsobem ovlivňují. Jedná se tedy o porovnání dílčích prvků obou textů, jako jsou postavy a vztahy mezi nimi, zápletky, motivy apod., nikoliv o popis dvou dějů. Součástí této analýzy je ovšem také prozrazení děje a vyřešení zápletky.

Jelikož většina povídek pochází z doby autorčiny rané tvorby, nemáme téměř žádné informace o tom, jak Agatha Christie přistupovala k jejich napsání. Z jejich zápisníků však víme, že „si často hraje s myšlenkou na rozpracování nebo adaptaci některého ze svých dřívějších počínů.“ (Curran, 2017, s. 84) Není však zcela jasné, zda už při jejich tvorbě přemýšlela nad jejich rozšířenou verzí a brala je spíše jako nástin budoucího díla, či je považovala za díla konečná.

Kromě níže analyzovaných děl autorka na stejném principu rozšířila také *The Mystery of the Baghdad Chest* (1932) na *The Mystery of the Spanish Chest* (1960) a *The Case of the Caretaker* (1950) na *Endless Night* (1967). Ve dvojicích původních děl a změněných verzí, jako jsou *The Secret of Chimneys* (1925) a *The Secret of Chimneys* (divadelní hra), *The Second Gong* (1932) a *Dead Man's Mirror* (1937), *Yellow Iris* (1937) a *Sparkling Cyanide* (1945), *The Incident of the Dog's Ball* (2004) a *Dumb Witness* (1937), pak změnila osobu pachatele zločinu. (Curran, 2017)

Použité zkratky

V odkazech na analyzované primární texty jsou v praktické části používány následující zkratky:

PE - *The Plymouth Express*

MBT - *The Mystery of the Blue Train*

MBM - *The Market Basing Mystery*

MM - *Murder in the Mews*

SP - *The Submarine Plans*

IT - *The Incredible Theft*

CA - *Christmas Adventure*

ACP - *The Adventure of the Christmas Pudding*

Rozbory textů

The Plymouth Express a The Mystery of the Blue Train

The Plymouth Express

Povídka poprvé vyšla roku 1923 v časopise Sketch pod názvem *The Girl in Electric Blue*. Knižně pak v roce 1951 ve Spojených státech v New Yorku u Dodd, Mead & Co. ve sbírce povídek *The Outsider*; v Británii roku 1974 v Londýně u William Collins Sons & Co., Ltd., ve sbírce povídek *Poirot's Early Cases*. (Bunson, 2007)

Text má rozsah 20 stran. Děj této povídky se odehrává ve Velké Británii v Londýně a je vyprávěn z pohledu Arthura Hastingse. Mezi hlavní postavy patří detektiv Hercule Poirot, Arthur Hastings, inspektor Japp, Ebenezer Halliday, Jane Masonová, Alec Simpson. Dále se v příběhu objevují postavy pouze zmíněné: paní Flossie Rupert Carringtonová, pan Carrington, Armand de la Rochefour, Red Narky. Hlavní zápletka je pak založena na vraždě ženy, jež je nalezena mrtvá ve vlaku a krádeži drahokamů, které vezla s sebou. Poirot se následně snaží najít jejího vraha. Hlavními podezřelými jsou její manžel, s nímž se rozváděla a milenec.

Nástin děje

Alec Simpson nalezne pod sedadlem v Plymouth Expressu mrtvou ženu. Následující den obdrží Hercule Poirot dopis od Ebenezera Hallidaye, žádající si jeho služby. Poirot čte Hastingsovi článek o zavražděné ženě nalezené ve vlaku jménem paní Rupert Carringtonová, za svobodna Flossie Hallidayová, dceři muže, který prosí Poirota o pomoc. Dále se zmiňuje Hastingsovi o aféře, kterou měla zavražděná s hrabětem de la Rochefour, a o sňatku s jiným mužem, jenž si ji vzal pro peníze.

Hastings a Poirot se vydají za panem Hallidayem do Londýna. Podává jim veškeré detaily o cestě své dcery z Londýna do Avonmead Court, kam nikdy nedorazila. Cestovala pouze se svou

služebnou Jane Masonovou, ale během cesty jí přikázala, aby vystoupila dříve v Bristolu a počkala na ni, než se vrátí, to se ovšem nestalo. Ještě předtím však služebná viděla vejít do vagonu paní Carringtonové neznámého muže. O její smrti se dozvěděla až druhý den, kdy byla paní Carringtonová nalezena pobodána, za použití chloroformu omámena a okradena o drahokamy. Všechna její pozůstalost přešla na manžela, s kterým se chtěla rozvést.

Poirot později mluví i se samotnou Jane Masonovou, která mu zopakuje stejnou verzi jako předtím pan Halliday a doplní, co měla jeho dcera ten den na sobě. Dle služebné nebyl dříve zmíněný muž ve vagonu pan Carrington, ale jistá si tím nebyla. Poirot podezírá pana Hallidaye z toho, že mu něco tají. Ten neochotně vytáhne dopis nalezený v dceřině kabelce. Byl to dopis poslaný Armandem de la Rochefourem, hrabětem, jenž v něm sděloval, že se těší na setkání s paní Carringtonovou.

Hastings a Poirot se sejdou s inspektorem Jappem, jenž jim podává detaily o vyšetřování. Japp se snažil zjistit, kde byl pan Carrington předchozí den. Hrabě se toho dne zdržoval v hotelu Ritz, a tentýž den ho opustil. Hlavními podezřelými jsou právě tito dva muži. Hrabě ovšem neměl důvod paní Carringtonovou zabít, stačilo by mu ji okrást. Manžel měl motiv, byl by však za všech okolností hlavním podezřelým. Japp našel nůž, jímž byla vražda spáchána, a vyzpovídal chlapce, který se setkal se zavražděnou ještě před její smrtí a přesně si pamatoval, co měla na sobě. Zjistil, že se někdo snažil prodat ukradené klenoty. Byl to Red Narky, známý zloděj šperků, obvykle spolupracující s Gracie Kidd. Hlavním podezřelým je ale stále muž, kterého viděla služebná ve vagonu.

Poirot a Hastings se vrací do domu pana Hallidaye. Zde zamíří do malé ložnice, kde Poirot otevře bednu s oblečením. V ní nalézá šaty, jež měla zavražděná ten den na sobě. Ložnice patří Jane Masonové, služebné, která právě vešla s panem Hallidayem. Poirot ukázal na služebnou a prohlásí, že se jedná o Gracie Kidd.

Poirot vypráví panu Hallidayovi, jak případ vyřešil. Služebná předtím zdůraznila, co měla její paní ten den na sobě. Měli jen její slovo, že viděla stát muže v kupé spolu s paní Carringtonovou. Podle doktora však mohla být zavražděna ještě před příjezdem vlaku do Bristolu. Poirot vypráví, jak se incident odehrál: Služebná si obstarala stejné šaty jako její paní. Ona a její komplic omámili paní Carringtonovou, někde mezi Londýnem a Bristolem ji zabili a ukryli její tělo pod sedadla. Na zastávce ve Westonu se Gracie Kidd ukázala v šatech zavražděné, aby to vypadalo, že v tu dobu byla stále naživu. Tam potkala chlapce s novinami, který si ji podle oblečení a velkému spropitnému zapamatoval. Následně po cestě vyhodila nůž v místech, kde

se měla vražda odehrát, a převlékla se zpět do svých šatů služebné. Poté se vrátila do Londýna přespala v hotelu a vrátila se domů, tak jak řekla dříve. Tuto teorii potvrdil i inspektor Japp po návratu z vyšetřování. Poirot věděl, že muž, kterého služebná popisovala, bude pravý opak Reda Narkyho, aby na něj neuvrhla podezření. Hraběte nepovažoval za podezřelého, protože věřil, že je příliš opatrný a nechtěl by si pošpinit jméno.

Role postav

Jelikož se jedná o povídku, charakter a psychologie postav v ní nejsou téměř rozebírány. Postavy slouží pouze jako aktéři činností utvářející zápletku, na jejichž osobu není zaměřena pozornost. Jinými slovy, pro pochopení děje a pro celkový dojem z něj nepotřebujeme znát povahu postav jako takovou, pouze roli či úlohu, kterou daná postava plní.

Na jedné straně máme postavy, které aktivně v příběhu vystupují, vedou dialogy a interagují s ostatními. První postavou, s níž se setkáváme, je Alec Simpson, který nalézá tělo zavražděné. V příběhu se již dále nevyskytuje a jeho úlohou je pouhé uvedení problému, který je následně řešen. Tato scéna, vyprávěná v *er-formě*, se odehrává den před zahájením hlavní dějové linie, která sleduje Arthura Hastingsa a Hercula Poirota. Ti jsou uvedeni dopisem, který čte Hastings, a interakcí mezi nimi, v níž se baví o případu. Díky jejich dialogu zjišťujeme informace navazující na scénu Aleca Simpsona, tedy informace o vraždě Flossie Carringtonové. Hercule Poirot samozřejmě zastává roli detektiva a je na něj zaměřena pozornost jakožto na hlavní postavu. Hastings slouží jako zprostředkovatel mezi děním v příběhu, Poirotovým vyšetřováním a čtenářem. V následující části se setkávají s panem Hallidayem, díky němuž jsou nám předávány nové informace o zavražděné, a Jane Masonovou, jež je jedinou postavou, která podává přímé svědectví. Ta zároveň zastává roli pachatele vyšetřovaného zločinu. Dále se setkáváme s inspektorem Jappem, jehož role je přinášet či ověřovat poznatky z vyšetřování. Tato postava slouží také k poukázání na unikátnost Hercula Poirota. Ten sám zmiňuje rozdíl mezi ním a Jappem:

„He travels; he measures footprints; he collects mud and cigarette-ash! He is extremely busy! He is zealous beyond words! And if I mentioned psychology to him, do you know what he would do, my friend? He would Smile! He would say to himself: ‘Poor old Poirot! He ages! He grows senile!’ Japp is the ‘younger generation knocking on the door’. And *ma foi!* They are so busy knocking that they do not notice that the door is open.“ (PE, s. 153)

Stejně tak naráží na jejich rozdílnost i sám Japp už při jejich setkání: „And how are you, monsieur? No bad feeling between us, though we have got your different ways of looking at

things. How are the 'little gra cells', eh? Going Strong? “ (PE, s. 153) „Malé šedé buňky“ jsou zároveň frází opakující se napříč mnoha díly, v nichž Poirot vystupuje.

Na druhé straně jsou postavy, jež jsou pouze zmíněny a nijak aktivně nejednají, přesto hrají důležitou roli. První z nich je Flossie Carringtonová. Ta zastává roli oběti zločinu. Veškeré dění se týká její osoby, ale není nám poskytnuta žádná scéna, ve které by sama vystupovala a díky níž bychom měli povědomí o tom, co se dělo před jejím zavražděním. Další postavy jsou Rupert Carrington a Armand de la Rochefour, jež jsou oba hlavními podezřelými. Je tedy zajímavé, že ani s jedním nevede Poirot přímý rozhovor. Můžeme to tedy považovat za indicii prozrazující, že s vraždou nemají nic společného a slouží pouze k odvedení pozornosti od skutečného pachatele. Poslední postavou je Red Narky, který je spolu s Gracie Kid postavou vykonávající zločin.

Zločin

Celá zápleтка je postavena na tom, že věříme výpovědi Jane Masonové. Autorka se spoléhá na to, že jí od začátku budeme důvěřovat. Nedává nám totiž žádnou záminku myslet si opak. Jedna z autorčiných taktik je spoléhání se na to, že se nikdo nezajímá o nižší společenskou třídu, přesněji o služebnictvo. Nikdo je tedy nepodezírá a autorka toho mohla využít při zápletkce. Užití tohoto předpokladu bylo kritizováno nejen u jejích děl. Podobný princip byl využit i u děl *Three Act Tragedy* (1935), *After the Funeral* (1953), *Appointment with Death* (1938), *Sparkling Cyanide* (1945) a *One, Two, Buckle My Shoe* (1940). (Curran, 2017)

The Plymouth Express obsahuje motiv opakující se v několika dalších dílech. Jedná se o motiv spojený s *Labours of Hercules* neboli *Herkulovskými úkoly pro Hercula Poirota* a je jím převlek, přesněji převlek za obsluhu. (Curran, 2017) V tomto případě se jedná o převlečení služebnictva za jinou osobu. Gracie Kidd využila převleku, aby vzbudila dojem, že paní Carringtonová byla naživu. Nalezení totožných šatů v truhle služebné je pak jedním z usvědčujících důkazů.

The Mystery of the Blue Train

Dílo poprvé vyšlo roku 1928 v Londýně u William Collins Sons & Co., Ltd. První vydání ve Spojených státech vyšlo v roce 1928 v New Yorku u Dodd, Mead & Co. (Bunson, 2007)

Jedná se o román napsaný po kritickém období autorčina života, v polovině třicátých let, kdy se potýkala se smrtí matky a rozvratem manželství. Nebyla se svým dílem spokojena a podle ní se jednalo o nejhorší knihu, kterou napsala. Ve věnování této knihy se odkazuje na své přátele Carlottě a Peterovi, kteří ji nejvíce podporovali v těžkém období. Tito blízcí přátelé patřili do řádu vytvořeného Agathou, aby jim poděkovala, a který nazývala O.F.D. neboli „Order of the Faithful Dogs“. Opakem tohoto řádu byl „Order of the Rats“, kam patřili ti přátelé, kteří ji zklamali. (Bunson, 2007) Zápisky nalezené k tomuto dílu se téměř shodují s jeho finální verzí. Je tedy možné, že hrubé poznámky byly zaznamenány někde jinde a poté byly zničeny nebo se ztratily. (Curran, 2017)

Obsahová stránka

Před vraždou

Koncept zápletky u obou děl je v základu stejný: ve vlaku je zavražděna dcera amerického milionáře, jsou jí zároveň ukradeny šperky, které vezla s sebou. Hlavními podezřelými jsou manžel a milenec. V adaptované verzi dochází ke změnám některých jmen. Zatímco v původní verzi se zavražděná jmenuje Flossie Carringtonová, v nové je to Ruth Ketteringová. U této postavy je nám v *The Mystery of the Blue Train* odkryto zákulisí vztahu s jejím manželem Derekem Ketteringem. Ten se už nějakou dobu shází s milenkou Mirelle, francouzskou tanečnicí. Ruth nechce v nešťastném manželství pokračovat a začne se svým otcem, Rufusem Van Aldinem, řešit rozvod. Ovšem Derek není jediný, kdo se s někým schází. Ruth se chystá odjet do Francie za svým milencem Armandem de la Rochem. Koupí lístek na *Modrý vlak*, netuší však, že ve stejném vlaku pojedou i její manžel, jeho milenka, Hercule Poirot a Katherine Grayová, nová postava, jež je pro adaptovaný děj zásadní změnou.

Kromě dění v životě Ruth před smrtí se dozvídáme, jak se drahokamy dostaly do jejího držení. Několik dní před vraždou jí je daroval otec, který je zakoupil od Rusů v Paříži. Zde byl po uzavřeném obchodu přepaden, ale byl schopen útočnický zahnat zbraní. Zjišťujeme, že toto neúspěšné přepadení připravil záhadný Markýz, jenž se chystal šperky prodat panu Papopolousovi, obchodníku se starožitnostmi. Jednalo se o šperk, nošený Kateřinou II. Velikou, v němž se nacházely tři největší rubíny na světě. Největší z těchto rubínů je známý jako „Heart of Fire“. (MBT, s. 18)

Původní verze příběhu neobsahuje žádné scény před smrtí Ruth a podává nám jen málo informací o vztahu s jejím manželem. Původ drahokamů také není nijak specifikován. V povídce je pouze zmíněno, že se jedná o šperky v přibližné hodnotě dvě stě tisíc dolarů.

Katherine Grayová

Zcela novou postavou, s níž se setkáváme je Katherine Grayová. Ta byla deset let služebnou paní Hartfieldové. Před svou smrtí odkázala Katherine celé své jmění. Katherine se proto rozhodne využít příležitosti a chystá se navštívit svou sestřenicí Lady Tamplin a její dceru Lenox na francouzské riviéře. Pro svou cestu si vybere *Modrý vlak*, v němž se seznamuje s Ruth Ketteringovou a stává se tak posledním, kdo s ní před její smrtí mluvil.

Katherine zastává v příběhu zajímavou pozici. Přestože se v původním díle neobjevuje, v *The Mystery of the Blue Train* jde o dějově poměrně zapojenou postavu. Jako první, s kým se z ostatních účinkujících postav setkává, je Derek Kettering. S ním se poprvé setkává v hotelu, následně při koupi lístku na vlak a poté i u Lady Tamplin na riviéře. Již od první chvíle, kdy Katherine uviděl, nemohl na ni přestat myslet a tušil, že se znovu setkají. Když se to stane po několikáté, Derek se přes všechna obvinění, která jsou proti němu vznesena v případě smrti jeho ženy, rozhodne vyjádřit lásku ke Katherine. Jeho sokem se ovšem stává Richard Knighton, sekretář Rufuse Van Aldina, jehož Katherine okouzila stejným způsobem jako Dereka. Kromě vyšetřování se zde autorka zaměřuje na hlubší vztahy mezi postavami a příběh obohacuje o prvek lidských interakcí, například sblížení dvou lidí.

Jak jsem již zmínila, Katherine vede s Ruth rozhovor ještě před její smrtí. Je tedy zároveň jedním ze svědků, díky němuž máme přímé informace o dění přímo z místa činu. Ve vlaku se také seznámí s Herculem Poirotem, který také náhodou jede do Francie. Katherine mu jistým způsobem pomáhá řešit případ. To se ukáže např. ke konci příběhu, kdy Poirotovi poskytne vlastní poznatky o pachateli.

Podezřelí, pachatelé, vedlejší postavy

Hlavním podezřelým je od začátku vyšetřování manžel zavražděné Derek Kettering. Díky svému silnému motivu a přítomností ve vlaku v době vraždy je na něj zaměřena pozornost vyšetřovatelů. Jeho hlavním motivem je to, že se s ním Ruth chtěla kvůli jeho chování v manželství a milence rozvést. Její smrt by mu zajistila bohatství a vyhnul by se tak bankrotu a ponížení z rozvodu. Ve vlaku cestuje, neboť jede navštívit příbuznou Lady Tamplin. Zde se opět setkává s Katherine a od této doby rozvíjí jejich vztah.

Druhým podezřelým je Armand de la Roche, milenec Ruth, za kterým se rozhodla odjet. Ten se stává podezřelým po nalezení dopisu v kabelce Ruth, v němž se zmiňuje o drahokamech: „It will, indeed, be an extraordinary privilege to actually see and handle these historic rubies.“

(MBT, s. 122) Je tedy sledován a po výsledku jeho služebných a nalezení falešných rubínů je jisté, že se chystal ty opravdové ukrást. Poirot však nenalézá žádný motiv pro vraždu.

Oproti původnímu dílu oba podezřelí aktivně vystupují v příběhu a podílejí se na jeho utváření. Interagují s ostatními postavami, a díky tomu máme lepší povědomí o jejich charakteru a vztazích s dalšími postavami. Je jim celkově věnována větší pozornost a jsou tak účinnější v přesouvání pozornosti od skutečných pachatelů, jelikož získáváme dojem, že jsou pro případ důležití.

Prvním skutečným pachatelem je Ada Masonová neboli Kitty Kid. Její role je stejná jako v původním díle, a kromě výsledku nemá v ději příliš velkou působnost. Stejně jako v *The Plymouth Express* cestovala s Ruth ve vlaku a byla požádána, aby vystoupila dříve. Stejně tak viděla stát muže v jejím kupé, v tomto případě však později prohlašuje, že se jednalo o Dereka. Adě není věnována velká pozornost a po jejím výsledku se dále neobjevuje. Díky tomu ji nepovažujeme za důležitou, a proto není ani jednou z podezřelých. Její tvrzení je podpořeno Richardem Knightonem, který ji potkal v hotelu Ritz, poté co předčasně opustila vlak. Je to však Richard Knighton, kdo je hlavním pachatelem.

Na rozdíl od původního díla, kde je Ada Masonová hlavním viníkem a Red Narky je jen jejím spolupracovníkem, v případě *The Mystery of the Blue Train* je to právě naopak. Je to Major Richard Knighton, její spolupachatel, kdo je hlavním aktérem zločinu. Ani on není postavou, kterou bychom příliš podezírali. Jeví se jako spolehlivý společník pana Van Aldina, vyjadřuje své city ke Katherine a nedává nám jediný důvod, proč bychom ho podezírali. Přes to všechno je jednou z prvních postav, se kterou se setkáváme. Stál totiž za přepadením pana Van Aldina poté, co koupil drahokamy. Knighton je oním záhadným Markýzem, který je chtěl prodat panu Papopolousovi, a byl to on, kdo zabil Ruth.

Mimo výše zmíněné postavy se můžeme setkat s velkým množstvím postav vedlejších. Ty slouží hlavně k předání důležitých vodítek či přispívají ke komplexnosti příběhu svou pouhou přítomností a interakcí s hlavními postavami. Mezi tyto vedlejší postavy patří Mirelle, Derekova milénka, jejíž role je podpoření domněnky o Derekově vině. K tomu dochází například, když se Mirelle zmíní, že ho viděla vejít do kupé jeho ženy, než byla zavražděna. Podobné postavy, díky nimž je Poirot schopen případ vyřešit jsou pan Papopolous a jeho dcera Zia. Přestože jsou přímo zapojeni do obchodu s ukradenými drahokamy, jsou ochotni pomoci a navedou Poirota na stopu Markýze, tedy R. Knightona. Další postavy přinášející Poirotovi cenné informace jsou jeho kolegové komisař Caux a pan Carrige od francouzské policie. Ti mu

pomáhají ve vyšetřování a v románu nahrazují roli inspektora Jappa, jenž v ději přímo nevystupuje, ovšem Poirot si od něj v telegramu žádá informace o Markýzi. K postavám hrajícím obdobnou roli patří také pan Joseph Aarons a pan Goby, kteří zde slouží jako informátoři Poirota a pana Van Aldina. Další skupinou postav jsou ty, které se v ději sice objevují, ale nemají na něj velký vliv, či je jejich význam pouze propojující. Mezi ně patří například Lady Tamplin a její dcera Lenox, v jejichž domě se setkávají Derek a Katherine. V nemocnici Lady Tamplin byl také kdysi ošetřován Knighton. Tato postava je tedy jakýmsi prvkem spojujícím několik postav, díky jemuž vzniká prostředí pro jejich interakce. Posledními postavami na žebříčku důležitosti a zasahování do děje je služebnictvo, mezi které patří např. Hipolite a Marie, sloužící Comte de la Rocheovi, Poirotův sluha George, ale i manžel Lady Tamplin Charles Evans nebo známá Katherine paní Vinerová, doktor Harrison a jeho manželka Polly. Obdobou Aleca Simpsona, jenž v původním díle našel mrtvolu, je zde Pierre Michel, jenž našel Ruth zavražděnou. Pro následující dění však není nijak důležitý.

Zapojení Poirota a vyřešení případu

Poirot je na rozdíl od *The Plymouth Expressu* přítomen ještě před uskutečněním zločinu. K případu se tedy dostane spíše náhodou a až později je soukromě požádán panem Van Aldinem o nalezení vraha jeho dcery. Další rozdíl je, že přímo interaguje se všemi podezřelými, má možnost vyslechnout si jejich verze a poznat jejich charakter.

V posledních pěti kapitolách Poirot vyvrací podezření na Dereka, který je už v té době ve vazbě. Adu Masonovou začal podezírat, když jí ukázal cigaretové pouzdro s iniciály R.K., jež podle ní patřilo Derekovi. To ovšem nemohla vědět, neboť ve službách Ruth byla teprve dva měsíce, během nichž se s Derekem nesešla. Stejně tak dlouhou byl Knighton zaměstnán u Van Aldina. V předposlední kapitole pak vysvětluje Rufusu Van Aldinovi, jak došel k usvědčení Knightona a Ady Masonové: První věcí, jež Poirota dlouho trápila, bylo znetvoření Ruthina obličeje, k němuž neměl Derek důvod. Další stopou bylo cigaretové pouzdro, jež patřilo Knightonovi. Pomohla mu také Lenox, která mu vnukla myšlenku, že vrah nemusel být jedním z cestujících ve vlaku. Důležitou informací mu podala i Zia, která řekla, že Markýz spolupracuje se ženou. Jednu z posledních indicií pak získal od Katherine. Byla jí informace o tom, že v době, kdy byl Knighton ošetřován v nemocnici Lady Tamplin, se tam uskutečnila krádež. Poirot pak přesně popisuje, jak ke zločinu došlo.

Stejně jako v původním díle je i zde při zločinu použit převlek. Ten můžeme zaznamenat v několika momentech. Prvně, když Knighton používá paruku, aby vypadal jako Rufus Van

Aldin, a stejně tak můžeme považovat za převlek i jeho masku, již používal vždy při setkání s panem Papopulousem. Druhým okamžikem je převlek Kitty Kid při samotném zločinu, kdy se převlékla za Ruth Ketteringovou, aby opět vzbudila dojem toho, že byla ještě naživu. Vražda je v této verzi doplněna o znetvořený obličej Ruth, aby nebylo možné po nalezení těla poznat, že strojvedoucí mluvil s převlečenou Kitty, a ne s Ruth. Stejně jako v originále muž, jehož viděla Kitty v kupé zavražděné, byl smyšlený a měl pouze ztížit pátrání.

Časoprostor

Příběh sleduje činnost několika postav. S novou kapitolou se často přesouváme k jiné postavě na jiné místo. Děj se odehrává během několika dní až týdnů. Čas plyne chronologicky a vše je nám zprostředkováno er-formou pomocí nezúčastněného vypravěče.

Jak už název napovídá, záhada, v tomto případě vražda a krádež, se odehrává ve vlaku. Na rozdíl od *Plymouth Expressu*, který jezdí po Velké Británii, je *The Blue Train* luxusním mezinárodním vlakem jedoucím z Londýna do Paříže. Kromě těchto míst se můžeme setkat také s městečkem St. Mary Mead, v němž žila Katherine Grayová před její cestou na riviéru. Zda se jedná o stejné městečko, v němž působí druhý detektiv Agathy Christie, slečna Marplová, však není jisté.

Formální stránka

Tento román se skládá z 36 kapitol, rozložených na 307 stranách. To znamená, že rozsahově se adaptovaná verze rozšířila přibližně 15x oproti původnímu textu. Průměrná délka kapitol je 9 stránek. Každá z kapitol má své číslo a vlastní název naznačující, co se v ní odehrává či jaké postavy v ní vystupují. Prvních 10 kapitol nám ukazuje události předcházející vraždě. Zde jsme seznámeni s většinou důležitých postav a vztahy mezi nimi a o tom, jak se drahokamy dostaly do vlastnictví zavražděné. V 11. kapitole se dozvídáme o spáchání zločinu. Ve zbylých 25 kapitolách je pak popsán sled událostí v chronologickém pořadí. Pozornost je zaměřena hlavně na Poirota a řešení případu.

K porovnání množství přímé řeči obou děl jsem použila celý text *The Plymouth Express* a prvních 20 stran románu *The Mystery of the Blue Train*. Počet analyzovaných stran je tedy stejný. Co se tedy přímé řeči týče, ta zabírá u povídky z celkových 27 řádků přibližně 21 řádků, tedy většinu textu, zatímco u románu je to necelých 10 řádků přímé řeči na stránku. Z toho můžeme vyvodit, že román je rozšířen o popis prostředí, pocity postav a celkový popis dění, zatímco v povídce jsou hlavním zprostředkovatelem děje pouhé dialogy. Pokud jde ovšem o

jednotlivé přímé řeči celkem, jejich počet u obou děl je téměř stejný. U původní verze je to přibližně 8 promluv a u adaptované 7 promluv na stránku. To znamená, že rozdíl je nikoliv v jejich počtu, ale rozsahu.

U obou verzí získáváme hlavní informace právě z těchto přímých řečí, které jsou výsledkem interakcí mezi postavami. Nemůžeme však přesně porovnávat počet a rozsah přímé řeči v povídce a románu, neboť se jedná o odlišné literární formy, v nichž jsou využívány různé techniky. To znamená, že povídka je od začátku do konce psána jako souvislý text, zatímco román je členěn a každá jeho část má svou funkci, tudíž budou použity jiné techniky, ve kterých je například upřednostňován popis nad dialogy nebo naopak.

Shrnutí

The Plymouth Express je dílo založené na zápletce, kde není důraz kladen na postavy a jejich vlastnosti ani jejich vztahy. Celý děj povídky rychle směřuje k vyřešení zápletky. *The Mystery of the Blue Train* doplňuje přesně tyto prvky chybějící v původním příběhu. Hlavní zápletka je téměř totožná, doplněna o detaily o provedení zločinu, hlavní postavy jsou v základu také velmi podobné. Je zde ovšem velké zaměření na jejich charakter, jejich interakce, chování a vztahy. Díky tomu získává adaptované dílo komplexnost, s níž se zpomaluje postup vyřešení zápletky, jež přichází až v samotném závěru. Postavy nabývají pocitu na dynamičnosti a nepůsobí tak jako pouhé figurky, což přispívá k lepšímu vtáhnutí čtenáře do příběhu. V povídce se setkáváme se 7 postavami, jež spolu interagují, hlavní jednání se však zaměřuje jen na 5 z nich. V románu naopak působí 25 aktivních postav, jejichž interakce můžeme v chronologickém čase pozorovat. Rozšířená verze díky spleťtým vztahům postav nabízí více zvratů a odbočujících sekvencí, čímž se zvyšuje čtenářova zvědavost po rozuzlení. Spolu s postavami můžeme pozorovat také nárůst motivů. K novým patří například láska, chamtivost, a dokonce bychom mohli nalézt i prvky osudu či předtuch. Celkově tato dvě díla působí jako náčrt ve formě povídky a románu jako finální verze. Rozšířená a obsahově i formálně komplexnější verze komplikuje rozplétání případu čtenářem. Toho je docíleno pomocí přesouvání podezření mezi více postavami a přibýváním důkazů, jež dokazují jejich vinu či nevinu. Charakterizace postav nám dává prostor více přemýšlet nad jejich motivy a tím je osobně hodnotit a odsuzovat nejen jako postavy, ale jako osoby. Až do samého závěru nám ovšem není jasně dána žádná stopa, jež by odhalila skutečného pachatele, který se v průběhu paradoxně jeví jako jedna z nejméně podezřelých.

The Market Basing Mystery a Murder in the Mews

The Market Basing Mystery

Povídka poprvé vyšla roku 1923 ve Spojených státech v New Yorku u Dodd, Mead & Co. ve sbírce povídek *The Outsider*; v Británii roku 1974 v Londýně u William Collins Sons & Co. ve sbírce *Poirot's Early Cases*. (Bunson, 2007)

Text tohoto díla má rozsah 13 stran. Příběh je vyprávěn z pohledu Arthura Hastingse, trávícího volný víkend s inspektorem Jappem a Herculem Poirotem v městečku Market Basing, během něhož jsou přivoláni k nalezenému tělu mrtvého muže. Dle nasvědčujících důkazů jde o sebevraždu, ovšem doktor zkoumající tělo proti tomuto tvrzení protestuje. Hlavní podezření tak padá na manžele Perkerovi, jež byli u zavražděného v té době na návštěvě.

Nástin děje

Walter Protheroe je nalezen mrtvý v zamčeném pokoji poté, co se neožýval své služebné slečně Cleggové. Na první pohled se jedná o vraždu, ovšem doktor s tímto tvrzením nesouhlasí. Střední rána se nalézá za levým uchem, všem zbraň je v ruce pravé. Byla mu do ní tedy vložena až po smrti. V pokoji je nalezena část manžety, jež nepatří zavražděnému. Po dvou dnech se přihlásí vandrák, který přeslechl hádku o peníze mezi panem Protheroem a dalším mužem. Ukáže se, že manželé Parkerovi přijeli, aby Protheroa, vydírali incidentem výbuchu křižníku Merrythought, jenž se stal v roce 1910. Stopy ukazují, že pan Parker zastřelil Protheroa během hádky, a je tudíž předvolán k soudu. Poirot má ovšem vlastní teorii. Zve si slečnu Cleggovou, která přiznává, že pan Parker není vrahem. Ve skutečnosti se opravdu jednalo o sebevraždu. Slečna Cleggová ovšem vinila Parkerovi, a proto nastražila stopy, jež vedli k nim jako pachatelům.

Role Postav

V celém díle je jen velmi málo postav. Z řad vyšetřovatelů to jsou Hercule Poirot a Arthur Hastings spolu s inspektorem Jappem. Ti jsou k případu přivoláni strážníkem Pollardem, jenž je dovedl za doktorem Gilesem, který prohlížel tělo. Dále je tu zavražděný, o kterém se dozvídáme několik informací. Jakožto čtenáři však nemáme k dispozici žádnou scénu předcházející přivolání vyšetřovatelů k případu, a tedy ani konkrétní interakci se zavražděným. Další postavou je služebná slečna Cleggová, jež je v tomto případě tvůrcem záhady, nikoli však

pachatelem vraždy. Výběr podezřelých je velmi úzký a zaměřuje se pouze na manžele Parkerovi. Poslední zmíněnou postavou je tulák, jenž přináší důležité informace.

Zločin

Princip zápletky je založen na tom, že se jedná o sebevraždu, která je následně vyloučena a vyšetřování směřuje k nalezení vraha, k němuž vedou zdánlivě jasné stopy. V závěru se ovšem ukáže, že ve skutečnosti došlo k sebevraždě a stopy byly nastraženy jednou z postav. Pátráme tedy po stopách zločinu, jenž nebyl spáchán. Není to tedy vražda maskovaná za sebevraždu, ale sebevražda za vraždu.

Murder in the Mews

Tato novela vyšla roku 1936 v časopise *Redbook* přetištěna roku 1937 v Londýně u William Collins Sons & Co., Ltd. ve sbírce povídek *Murder in the Mews*. První vydání ve Spojených státech vyšlo v roce 1937 v New Yorku u Dodd, Mead & Co. ve sbírce povídek *Dead Man's Mirror* (Bunson, 2007)

Obsahová stránka

Děj novely je vyprávěn er-formou. Zápletka je v samotném základu velmi podobná. Je nalezeno tělo, na první pohled se zdá, že se jedná o sebevraždu, ovšem umístění střelné rány a zbraně toto tvrzení vyvrací. Později zjišťujeme, že oběť byla vydírána, a tudíž zřejmě i zavražděna. Na konci příběhu se dozvídáme, že se opravdu jednalo o sebevraždu, nikoli o vraždu, jež byla pouze nastražena osobou blízkou s obětí.

Postavy

Velkou odlišností obou příběhů jsou postavy. Zatímco v původním je nalezeno tělo muže, v tomto případě se jedná o ženu. Jméno nalezené je paní Barbara Allenová, jejíž tělo objeví spolubydlící slečna Jane Plenderleithová vracející se z pobytu na venkově. Jane patří spolu s Majorem Eustacem, mužem, jenž Barbaru navštěvoval, mezi hlavní podezřelé. Pan Eustace v tomto díle zastává roli manželů Parkerových z povídky, kteří přišli oběť vydírat. Vyslýchán je také snoubenec zesnulé Charles Laverton-West. Vyslýcháni jsou i služebná Paní Piercová a obyvatelé ulice paní James Hoggová a Frederick Hogg. Tyto postavy ovšem pouze podávají informace o vztazích Brabary s dalšími postavami a svědectví ze dne její smrti. Podobnou roli jako v původním díle strážník Pollard zde plní Jameson, jenž je postavou zastupující policii.

Jméno doktora je zde změněno na Brett z původního Giles. V adaptované verzi se nesetkáváme s postavou Arthura Hastingse, jenž v originále zastával roli vypravěče.

Jane Plenderleithová a zločin

Nejvýraznější postavou je v tomto díle Jane Plenderleithová, jež stejně jako služebná slečna Cleggová nastražila falešné stopy, aby sebevražda vypadala jako vražda. Tím by byl dopaden nikoliv vrah, ale člověk nepřímo zodpovědný za smrt jejich blízkých, kteří si sáhli na život kvůli vydírání. Obě ženy použily stejné triky pro docílení tohoto efektu. Obě vzaly zbraň a přemístily ji do druhé ruky zesnulých, nastražily úlomek manžety a zavřely pokoj. Jane ovšem použila další falešné stopy, jež ztížily vyšetřování. Autorka v rozšířené verzi přidala stopu nerozpracovanou v původním díle. Touto stopou je popelník s nedopalky, jež se nacházel v pokoji oběti. V *Market Basing Mystery* je o cigaretách zmíněno následující: „‘They’re all the same kind’, he announced, ‘and smoked by the same man. There’s nothing there, M. Poirot.’“ (MBM, s. 252) Následně popelník slouží k potvrzení toho, že byla okna otevřená, když se pan Protheroe hádal s panem Parkerem. V *Murder in the Mews* Jane využije popelník, jako další stopu vedoucí k panu Eustacovi. Ten se totiž původně nenacházel v pokoji, kde byla Barbara nalezena, ale v obývacím pokoji, kde mluvila s Eustacem. Popelník je zmíněn už když Poirot vejde do pokoje: „On a low glass table there was a big ashtray full of cigarette stubs.“ (MM, s. 8) Později se dozvídáme: „‘That’s the kind Mrs Allen smoked – gaspers. Six of those stubs were hers. The other three were Turkish.’“ (MM, s. 50) Tím se na rozdíl od původního díla stává z nedopalků stopa vedoucí k vrahovi. Následně jsou cigarety využívány ke zjištění, kdo kouřil s Barbarou, než zemřela. Díky této stopě padá podezření právě na pana Eustace tak, jak Jane zamýšlela. Stejně jako v původním díle nebyl v pokoji cítit kouř, to znamená, že popelník byl do pokoje přinesen. Další falešnou stopou, jež Jane nastražila, byl kufřík, jež měl odvést pozornost od golfových holí patřící Barbaře, které by prozradily, že byla levák. Při jejich objevení se proto rozhodla převést pozornost na kufřík, který neměl s případem nic společného a sloužil pouze jako tzv „red herring“ (MM, s. 79), neboli falešná stopa či úhybný manévr. Jane je zároveň kvůli svému pochybnému chování jednou z hlavních podezřelých.

Časoprostor

Stejně jako u původního textu se v úvodu setkáváme s Poirotem a Jappem, Arthur Hastings v tomto případě chybí. Děj se také neodehrává ve venkovském městečku, ale v uličkách města, nejspíše některé části Londýna. Zajímavý je čas, do něhož je příběh zasazen. Ten začíná dnem výročí Guye Fawkesa a jeho překaženého pokusu o svržení monarchie, tedy 5. listopadu.

V tento večer se Poirot s Jappem prochází v uličkách za zvuku ohňostroje. Během těchto zvuků se odehrává smrt paní Allenové, takže nikdo neslyší výstřel. Nápad provést vraždu za zvuku ohňostroje, stejně jako v této novele, spisovatelka použila také v díle *Peril at End House* (1932). Ze zápisů autorky víme, že se Jane měla původně jmenovat Petershamová, nikoliv Plendelreithová. Den vraždy, 5. listopadu – Den Guye Fawkse, byl prvotně zamýšlen pro jiné dílo. Dle zápisů byl připraven pro použití v dílech *Sad Cypress* (1940), *Triangle at Rhodes* (1937) nebo *Problem at Sea* (1935). Některé části zápletky jsou také podobné s *Towards Zero* (1944). (Curran, 2017)

Formální stránka

The Market Basing Mystery je dílo obsahující pouze 13 stran textu. *Murder in the Mews* je novela rozložená na 78 stranách. Její text byl tedy oproti povídce rozšířen přibližně 6x. Novela je členěna na 10 kapitol, jež nenesou žádný název, pouze číslo, a mají délku průměrně 8 stran. Co se dialogů týče, množstvím i rozsahem jsou v obou dílech velmi podobné. Povídka obsahuje 6 přímých řečí zabírajících průměrně 13 řádků, zatímco novela 7 řečí rozložených na 15 řádcích stránky. Novela je tedy rozšířena jak o dialogy, tak o jejich rozsah. Hlavní rozšíření však spočívá v podrobnějším popisu postav a průběhu vyšetřování, jež je díky detailnějšímu rozpracování zločinu delší.

Shrnutí

Počet postav není v obou verzích příliš rozdílný. Pozornost je však přesunuta na skutečného pachatele záhady v tomto případě na Jane Plenderleithovou. Vyšetřování je pak díky jejím falešným stopám zpomaleno. Pozornost je také více věnována výsledku podezřelých a svědků, díky čemuž dílo narůstá na rozpracovanosti. Původní verze ukazuje 6 aktivních postav a 4 další bez aktivní role, z nichž jedna je oběť, dva podezřelí a jeden svědek, tedy poměrně důležité postavy. Ty jsou v povídce ovšem pouze zmíněny. V adaptovaném díle se setkáváme s 10 postavami a okrajově zmíněna je pouze 1 další, a to zesnulá. Můžeme tedy vidět, že dílo se rozšířilo hlavně díky interakcím Poirota s podezřelými, dále pak sledování Jane, jež se snažila zbavit důkazů a zmást vyšetřovatele.

The Submarine Plans a The Incredible Theft

The Submarine Plans

Povídka poprvé vyšla roku 1923 v časopise *Sketch*. Knižně pak roku 1951 ve Spojených státech v New Yorku u Dodd, Mead & Co. ve sbírce povídek *The Outsider*; v Británii roku 1974 v Londýně u William Collins Sons & Co., Ltd., ve sbírce *Poirot's Early Cases*. (Bunson, 2007)

Nástin děje

Děj povídky je opět vyprávěn z pohledu Arthura Hastingsse, jenž jede v noci s Poirotem na sídlo Lorda Allowaye, který naléhavě potřebuje Poirotovy služby. Během pořádaného večírku se totiž ztratily tajné plány k novému typu ponorky. Když si šel s Admirálem Sirem Harrym Weardalem prohlédnout plány, jež předtím na stůl připravil sekretář pan Fitzroy, nebyly tam. Pan Fitzroy musel odejít z pokoje, protože slyšel křičet služebnou, jež tvrdí, že viděla ducha. Pan Alloway také tvrdí, že zahlédl někoho běžet přes terasu. V domě se dále nachází manželka pana Weardalea, Lady Julie, a jejich syn Leonard. V domě je hostem také paní Conradová, která je známa svými konexemi s lidmi z místních i zahraničních mocenských vrstev. Kolem domu nejsou žádné stopy. Plány tedy musel vzít někdo z hostů a má je stále u sebe. Poirot se snaží přijít na to, kdo plány odcizil.

Role postav

Osobou vyšetřující zmizení plánů je zde Hercule Poirot v doprovodu Arthura Hastingsse. I v tomto příběhu zastává Hastings roli vypravěče. V případě této povídky se jedná nikoliv o vraždu, ale o krádež. Potenciální poškozený je pan Alloway, jež je ovšem pravým strůjcem krádeže plánů k ponorce. Hlavní podezření padá na paní Conradovou, ovšem mezi podezřelé můžeme počítat i další postavy, zejména pak pana Fitzroye a Leonarda. Postava pana Weardalea je spíše doprovodná a jeho svědectví má vyvrátit to, že někdo odcizil plány a zmizel. Poslední postavou je služebná, díky níž vznikla potenciální příležitost pro zloděje odcizit tajné plány.

Zločin

Od počátku si myslíme, že někdo ukradl plány k ponorce, ve skutečnosti však k žádné krádeži nedošlo a vše bylo naplánováno panem Allowayem. Ten byl vydírán kvůli dřívější aféře a byly po něm žádané právě tajné plány. Proto se pan Alloway rozhodl realizovat falešnou krádež, aby

mohl předat plány paní Conradové, jež je prostředníkem mezi ním a vyděrači. Plány ovšem stihne upravit a krádež předstírá kvůli utajenému předání. Spoléhá na Poirota, jehož úkolem je plány nalézt, ale zároveň udržet případ v tajnosti.

The Incredible Theft

Dílo poprvé vyšlo roku 1937 v Londýně u William Collins Sons & Co., Ltd., ve sbírce *Murder in the Mews*, ve Spojených státech rovněž v roce 1937 ve sbírce povídek *Dead Man's Mirror*. (Bunson, 2007)

Obsahová stránka

Před krádeží

Děj této novely se příliš neliší od původního příběhu. Zatímco povídka začíná příjezdem Poirota a Hastingsse na sídlo pana Allowaye, adaptovaná verze nám ukazuje dění ještě před příjezdem Poirota. Hastingsse v novém příběhu nenalezneme. Celý incident tedy pozorujeme z přímého dění, nikoliv z výpovědi postav. Následně pozorujeme rozhovor o přivolání Poirota k případu a jeho příjezd. V úvodní části jsou nám jeden po druhém představeni hosté. Většina jmen je pozměněna. Pan Alloway se v nové verzi jmenuje Lord Mayfield, Admirál Weardale je přejmenován na leteckého Maršála Sira George Carringtona, jeho manželka je pak Lady Julia Carringtonová a syn se jmenuje Reggie. Paní Conradová se zde jmenuje paní Vanderlynová, jméno její služebné je udáno jako Leonie a sekretář Lorda Mayfielda se jmenuje pan Carlile. V nové verzi se můžeme setkat s novou postavou paní Maccatové, jež ovšem hraje jen doplňující roli a do děje se příliš nezapojuje. Popis postav vypadá např. takto: „Lady Julia Carringtonová, čtyřicetiletá žena, vysoká, tmavá a temperamentní. Byla velmi štíhlá, ale stále velmi přitažlivá. Zejména nádherné byly její ruce a nohy. Její chování bylo velmi prudké a neklidné, takové, jako chování ženy žijící v neustálém nepokoji.“ (IT, s. 83) Ostatní postavy jsou popsány podobným způsobem.

Lord a plány

V původním se osoba zodpovědná za zmizení plánu jmenuje Lord Alloway. Tento muž je novým ministrem obrany Velké Británie. Adaptovaná verze tuto postavu popisuje jako hlavu nového ministerstva ozbrojených sil. V obou případech se jedná o schopného strojního inženýra a muže, jenž zkombinoval politickou kariéru s vedením velké strojírenské firmy.

Úkolem Poirota v originální verzi je nalézt plány, jak už název napovídá, k nové ponorce typu Z. Plány v nové verzi se ovšem netýkají ponorky, ale letadlového bombardéru. S touto změnou se mění i postava, s níž má Lord projednávat pracovní záležitosti, a to z námořního Admirála na leteckého Maršála.

Motivy pro krádež

Oproti původnímu dílu jsou v novele rozpracovány motivy postav pro zcizení plánů. To platí pro pana Mayfielda a důvod, proč se rozhodl krádež předstírat, ale i pro motivy postav, jež se o krádež mohly potenciálně pokusit. Díky tomu nabýváme pocitu, že někdo plány skutečně odcizil. Nenapadlo by nás tedy, že zmizení dokumentů má na svědomí člověk, který je postrádá. Lord Mayfield byl vydírán a pozval paní Vanderlynovou, aby jí mohl předat dokumenty, výměnou za informace držené proti němu. V obou případech by mu totiž jejich vyzrazení poškodilo pověst, a tedy i politickou kariéru. Lord Mayfield se snažil, aby na nikoho nepadlo podezření, proto si vymyslel osobu běžící přes terasu. Jak ovšem víme, některé z postav měly motiv k tomu plány ukrást. V původním díle jsou Julie a její syn možnými pachateli a v nové verzi je nám nabídnut i jejich motiv. Oba totiž utratili téměř všechny své peníze a výměnou za plány k bombardéru by mohli přijít k velkému obnosu. Hlavní podezřelou byla paní Vanderlynová, o níž se vědělo, že pracuje pro jiné mocnosti, jež mají o plány zájem. Stejně jako ostatní podezřelí však měla alibi. Pan Carrington nebyl podezřelým, neboť byl v době zmizení s panem Mayfieldem. Sekretář byl možným avšak nepravděpodobným pachatelem, k plánům měl totiž neustálý přístup a měl tedy možnost zcizit je v tajnosti. Paní Vanderlynová byla v době krádeže na jiném patře. Druhým hlavním podezřelým tak byl Reggie Carrington, o němž si jeho matka myslela, že je zlodějem dokumentů, ten byl ovšem v době jejich zmizení se služebnou Leonie. Paní Maccatová celý incident prospala. Vyřazovací metodou se tedy Poirot zbaví všech podezřelých, až dojde ke strůjci této záhady, Lordu Mayfieldovi.

Poirotovy poznámky

Novela nám poskytuje jedinečný náhled do Poirotových poznámek, jež v původním díle nenajdeme. Toho je nám umožněno, když Poirot vytahuje svůj notes a zapisuje si poznámky. Poznámky obsahují jména hostů s otazníky a kombinace těchto jmen jako potenciálních spolupachatelů, např.: „Mrs Vanderlyn? Lady Julia Carrington? ... Mrs Vanderlyn and Mr Reggie Carrington? Mrs Vanderlin and Lady Julia“ (IT, s. 121), a podobně. Dále můžeme nalézt Poirotovy domněnky o tom, zda pan Mayfield viděl někoho na terase a proč pan George nikoliv

nebo z jakého důvodu trvá pan Mayfield na Carlileově nevině. Poirotovy zápisky pravděpodobně slouží k podpoření iluze, že krádež je skutečná a jeden z hostů je zlodějem.

Časoprostor

Děj se v obou dílech odehrává v sídle hostitele, v povídce figurující jako Sharples. Povídka ovšem začíná příjezdem v noci a toho dne je případ také vyřešen, následně je pouze zmíněno, že Poirot po několika dnech obdržel dopis s poděkováním. Děj novely naopak začíná v brzkých ranních hodinách a pokračuje do dalšího dne.

Formální stránka

Text povídky má délku 20 stránek, rozšířený text novely pak 73. Délkově se tak nový text rozšířil přibližně 4x. Novela je členěna do 8 kapitol, označených pouze číslicí, s průměrnou délkou 9 stran. Původní dílo obsahuje 8 přímých řečí na stránku zabírajících přibližně 21 řádků, většina textu je tedy tvořena promluvami postav. Nový text obsahuje téměř stejný počet 7 přímých řečí, které ovšem zabírají pouze 14 řádků. Z toho můžeme odvodit, že promluvy v adaptované verzi jsou mnohem kratší.

Shrnutí

Obě díla jsou velmi podobná, adaptovaná verze obsahuje pouze pozměněné detaily, hlavně jména osob a obsah plánů. Dílo se tedy blíže zaměřuje na popis a charakteristiku postav, následně rozvíjí jejich motivy pro krádež dokumentů. Díky tomu více sledujeme děj i mimo interakce s Poirotem a svědectví z doby krádeže. Větší charakterizace postav a upřesnění jejich motivů nám dává dojem jejich důležitosti, a tedy i možnost být potenciálním pachatelem. Jako čtenáři jsme nuceni hledat viníka mezi hosty a pouze nenápadné nápovědy nám naznačují, že ve skutečnosti ke krádeži nedošlo. Děj je vyprávěn třetí osobou (viz poznámka k vypravěči výše) a nový text je obohacen o ukázkou Poirotových poznámek, jež se z vybraných děl nacházejí pouze v *The Incredible Theft*.

Christmas Adventure a The Adventure of the Christmas Pudding

Christmas Adventure

Povídka poprvé vyšla v britském časopise *The Sketch* 12. prosince 1923 pod názvem *The Adventure of the Christmas Pudding*. Později byla vydána jako součást sbírky *Problem at Pollensa Bay and Christmas Adventure* v roce 1943 ve Velké Británii a poté v *Poirot Knows the Murderer* v roce 1946. V roce 1997 byla znovu vydána jako součást sbírky *While the Light Lasts and Other Stories* v roce 1997, kde dostala název *Christmas Adventure*. Napsání tohoto díla bylo inspirováno autorčinou zkušeností z Vánoc, jež se svou matkou strávila po smrti otce na sídle Abney Hall in Stockportu. (Christmas Adventure, Agatha Christie Wiki, 2023; CA, 2016)

Nástin děje

Poirot tráví Vánoční svátky u rodiny Endicottových, jeho hostiteli jsou Emily Endicottová a její bratr Squire. V domě se nacházejí mladí členové rodiny: Jean, Johnnie, Eric, Nancy Cardellová, Charlie Pease, Evelyn Haworthová a Roger. V domě jsou přítomni i Oscar Levering, snoubenec Evelyn, a jeho sestra. Poirot obdrží vzkaz s varováním: „Don't eat any plum-pudding.“ (CA, s. 67) Při jezení pudinku je v něm nalezen rubín, který je všemi považován za falešný a Poirot si ho vezme k sobě. Poté se jde zeptat kuchařky a zpovídá jí o tom, kdo měl k pudinku přístup. Následující den je Poirot probuzen Johnniem a doveden k místu činu, kde venku na zemi leží nehybná Nancy a kolem ní jsou stopy od bot. Děti se po chvíli přiznávají, že vše jen předstíraly a Nancy nic není, ta ovšem nehybně leží dál. Pan Levering jde zavolat policii. Mezitím Poirot sděluje opravdový důvod své návštěvy. Tím bylo nalézt rubín, jež byl odcizen princí z východu mladou ženou a jejím bratrem. Poirot se předem domluvil s Nancy, aby předstírala mrtvou, a nastražili past, do níž se pan Oscar Levering a jeho sestra chytí. Byla to totiž ona, kdo ukradl rubín, jež byl předchozího dne nalezen v pudinku, kde ho schovala. Vzkaz s varováním byl poslán služebnou Annie, která si myslela, že má být Poirot otráven pudinkem poté, co přeslechla rozhovor Oscara a jeho sestry. Ti po incidentu s Nancy utekli, ovšem už s falešným rubínem.

Role postav

Poirot vyšetřuje případ na sídle Endicottových, sám bez Hastingsa. Pachateli skutečného zločinu jsou Oscar a jeho sestra. Ostatní: hostitelé, děti a služebnictvo, slouží pouze pro

rozptýlení a odvedení pozornosti od hlavní zápletky. Nikdo z nich nehraje jasnou roli podezřelého. Příběh není vyprávěn žádnou z postav, ale pomocí er-formy.

Zločin

Pachatelé jsou zde pan Oscar Levering a jeho sestra, jež ukradla vzácný rubín. Poirot přijede na sídlo, kde pobývají, aby rubín navrátil do rukou majitele. To se ovšem dozvídáme až po předchozích událostech, kdy Poirot obdrží varování o pudinku, a předstíranou smrtí Nancy. Až do poslední chvíle tedy nevíme, jakou záhadu bude Poirot vlastně řešit.

Stejně jako u *Plymouth Express* a *The Mystery of the Blue Train* se zde setkáváme s motivem velmi vzácného historického rubínu, jenž je ukraden. V tomto případě je však primárním úkolem Poirota navrátit ztracený drahokam, neboť identitu pachatele už zná.

The Adventure of the Christmas Pudding

Dílo *The Adventure of the Christmas Pudding* poprvé vyšlo ve Velké Británii jako součást sbírky *The Adventure of the Christmas Pudding and a Selection of Entrées* v roce 1960. V USA byla povídka seriálově publikována v časopise *This Week* ve dvou dílech od 25. září do 2. října 1960 pod názvem *Theft of the Royal Ruby* a poté jako součást sbírky *Double Sin and Other Stories*, vydané nakladatelstvím Dodd, Mead and Company v USA v roce 1961. Ve Velké Británii byla povídka rovněž rok seriálově publikována v týdeníku *Women's Illustrated* též pod názvem *Theft of the Royal Ruby*. (The Adventure of the Christmas Pudding, Agatha Christie Wiki, 2023)

Obsahová stránka

V této novele jsou oproti původnímu dílu pozměněna všechna jména postav, samozřejmě kromě Hercula Poirota. Setkáváme se s novou postavou pana Jesmonda, jenž přijíždí požádat Poirota o nalezení rubínu. S ním přijíždí i princ Ali, původní majitel drahokamu. Poirot tráví Vánoce u Emmeline a Horace Laceyových. Z mladších příbuzných zde jsou Sarah, Colin a jeho přítel Bridget, Michael, Diana Middletonová a David Welwyn. Původní roli zlodějí drahokamu zde mají Desmond Lee-Wortley a jeho sestra. Kuchařka se zde jmenuje paní Rossová a služebná Annie Batesová. Můžeme zde také najít novou postavu komorníka pana Paverella.

Před příjezdem Poirota

Zatímco děj povídky začíná v době, kdy je Poirot již přítomen v domě, novela nám umožňuje nahlédnout na dění ještě předtím. V této scéně přemlouvají pan Jesmond a princ pana Poirota, aby pro ně našel ukradený rubín. Poirot zprvu odmítá, ale nakonec případ přijme. Díky této části již od začátku víme, z jakého důvodu je Poirot u Laceyových a jaký je jeho úkol. Záminkou pro jeho příjezd byla pomoc rozvrátit vztah Sarah a Desmonda, jenž je Laceyovými velmi nežádaný. Paní Laceyová tedy pozve Poirota, na doporučení své přítelkyně paní Morecamberové, na vánoční svátky do svého domu.

Vztah Sarah a Desmonda

V povídce je zmíněno, že jsou Eveline a Oscar snoubenci. Novela nám však nabízí rozpracování těchto dvou rolí a podává detailnější pohled do jejich vztahu. Sarah a Desmond zatím nejsou snoubenci, ale mají spolu vážný vztah, jenž je pro Laceyovi nežádoucí. Desmond je totiž velmi mladý a moderní člověk, který má neblahou pověst a zřejmě si chce vzít Sarah jen pro její dědictví. Během svátků můžeme pozorovat jejich vztah, v němž vidíme, že si v mnohém příliš blízcí nejsou. To můžeme pozorovat, např. když mluví o dodržování vánočních tradic: „Such a lot of tripe, that sort of thing,“ he said, ‘How you can stand it I don’t know.’ Sarah’s red hair was tossed back and her aggressive chin shot up ‘I enjoy it!’ she said defiantly. ‘You can’t, baby. Let’s cut the whole thing tomorrow. Go over to Scarborough or somewhere.’“ (ACP, s. 24) Tento a několik dalších rozhovorů nám podkrývá i vztah Sarah a Laceyových.

Rozhovory

Adaptovaná verze nám nabízí několik nových rozhovorů. Jak již bylo zmíněno, v úvodu se odehrává rozhovor Poirota a Jesmonda. Další poměrně dlouhý rozhovor probíhá mezi Poirotem a paní Laceyovou, v němž mluví o příjezdu Hercula Poirota, Desmondovi a o sídle a služebnictvu. Nové rozhovory mezi Sarah a Desmondem se týkají např. Poirota a vánočních tradic. Důležitý rozhovor, jenž je zprostředkován pouze holým popisem, se odehrává mezi Poirotem a kuchařkou paní Rossovou. V něm mluví o přípravě pudinku a nutnosti servírovat jiný než původně zamýšlený. V novém pudinku se pak najde rubín. Tento rozhovor zabírá téměř čtyři strany, zatímco v povídce je shrnut na jedné. Rozsáhlejší je také konverzace u večeře, kdy je podáván puding a jednotliví přísedící v něm podle tradice nalézají schované drobnosti. Lehce prodloužen je i rozhovor se služebnou, která Poirotovi zanechala varovný vzkaz. V něm se Poirot rozhodne služebnou za její laskavost odměnit čímkoliv si bude přát.

Přestože se nejedná o rozhovor, ale o monolog, můžeme zde zahrnout i scénu, kdy přijde Desmondova sestra a říká: „That swine’s no brother of mine! The whole thing was his idea! He put me into it! Said it was money for jam.“ (ACP, s. 55) Poté odjíždí taxíkem. Toto je jediná scéna, ve níž se můžeme přímo setkat s Desmondovou sestrou. Děj novely je též obohacen o scénu, kdy Desmond prohledává Poirotovy věci při pátrání po rubínu.

Časoprostor

Děj povídky trvá dva dny, tedy den Vánoc a den poté. Novela oproti tomu začíná o několik dní dříve, kdy se Poirot baví s Jesmondem a princem Alim, hlavní část děje pak zabírají Vánoce a dva dny poté. Oba příběhy se odehrávají na sídle hostů, v novele zmiňovaném jako Kings Lacey.

Formální stránka

Oba texty jsou psány jako celistvý text nečleněný na žádné dílčí části. Novela tedy nemá žádné označení kapitol. Povídka má délku 20 stran a nový text byl rozšířen přesně 3x, tedy na 60 stran. Povídka má o něco větší počet přímých řečí na stránku, průměrně 8, a novela přibližně 5. Značný rozdíl je ovšem v rozsahu jednotlivých promluv, v čemž převažuje nový text. Průměrný rozsah přímých řečí je 21 řádků na stránku, zatímco u povídky je to pouze 16 řádků. Z toho tedy vyplývá, že promluvy v adaptovaném textu jsou mnohem obsáhlejší, přestože jich je o něco méně. Některé stránky neobsahují žádný popis, nýbrž pouhé dialogy či monology. Většinu informací tak získáváme právě díky interakcím mezi postavami. Povídka naopak využívá více popisu z třetí osoby.

Shrnutí

Hlavní zápletka, v níž je nutné získat zpět rubín nalezený v puďinku, je v základu velmi podobná. V povídce se ovšem dozvídáme Poirotův úkol až v závěru, zatímco v novele již na začátku. Obě díla však odvádějí pozornost od této zápletky pomocí detektivova plánu, jak získat rubín a usvědčit pachatele, tedy předstíranou vraždou dívky. Scéna, kdy je dívka nalezena, a i po přiznání dětí zůstává nehybná, na chvíli budí dojem toho, že se jedná o skutečný případ pro Poirota. Tento dojem nabýváme hlavně u povídky, kde neznáme důvod jeho návštěvy. K tajemnosti přispívá také varovný vzkaz, který Poirot obdrží. Adaptovaná verze je pak prodloužena o několik rozhovorů a scén, větším zaměřením na vztahy postav, hlavně Sarah a Desmonda, a o úvodní část, jež nám prozrazuje Poirotův cíl. Oba příběhy jsou vyprávěny erformou.

Závěr

Cílem této práce bylo představit autorku v kontextu detektivní literatury a odvodit její postupy v adaptaci svých původních děl. K lepšímu pochopení zkoumaných děl byl představen detektivní žánr a kontext detektivních děl jako takových. Poznatky z teoretické části pomohly porozumět zkoumaným dílům v širší perspektivě. Samotné rozbory pak přinesly užitečné poznatky ohledně autorčiny tvorby.

Prvním zjištěným prvkem, jímž se adaptované texty liší od těch původních, je zaměření na charakterizaci postav. Oproti povídkám nové texty stejnoměrně rozprostírají svou pozornost mezi zápletku a postavy. Role postav je v základu stejná, ovšem díky rozsáhlejšímu popisu jejich osobností, více interakcím a dialogům s ostatními postavami a sledování jejich přímého jednání, získávají mnohem větší vliv na čtenáře. Jejich podrobnější popis a vystupování budí dojem důležitosti, což napomáhá sblížení čtenáře s jednotlivými postavami. Toho autorka využívá, aby ztížila nalezení pachatele čtenářem a odvedla od něj pozornost pomocí ostatních postav. Díky tomu jsou adaptovaná díla zároveň mnohem plynulejší a děj příliš rychle nesměruje ke svému závěru. Obecně se nové texty vyznačují větším množstvím postav a jejich vzájemnou propojeností. Toto jsou jedny z prvků, jež posouvají povídku na další stupeň a přetvářejí ji ve vyšší literární formu.

Dalším znakem je změna jmen. Adaptovaná díla obsahují postavy zastávající stejné nebo podobné role, ovšem jejich jména se neshodují. Nových jmen je zřejmě užito pro odlišení obou textů a mají napovídat, že se jedná o dvě oddělená díla, ať už mají být vzájemně propojena či nikoliv.

V adaptovaných textech nalezneme nové scény, jež pomáhají pochopit a zároveň rozvíjí zápletku původní povídky. Jsou to například sekvence odehrávající se před začátkem povídky, doplňující informace o zločinu či scény během vyšetřování, jež byly původně pouze popsány. Události, o jejichž existenci v povídkách víme pouze ze svědectví postav, můžeme často v nových textech sledovat v jejich přímém dění. Díky tomu je pro čtenáře příběh lépe přehlednější a jsou do něj více zapojeni.

Er-forma nám v adaptovaných dílech umožňuje širší pohled na věc. Nejsme závislí na postřezích jedné osoby, v případě povídek Arthura Hastingse, jež v nich zastává roli vypravěče. S tímto souvisí také širší využití popisných pasáží, jež vševědoucí vypravěč může nabídnout na rozdíl od vypravěče, který je zároveň postavou v příběhu a může zprostředkovat pouze dění,

jehož byl účastníkem, popř. o kterém se dozvěděl. Popisné pasáže v prodloužených verzích tak zčásti nahrazují dialogy coby zdroje informací. V nových textech postava Hastingsse zcela chybí. Jsme ochuzeni o interakce s Poirotem, díky nimž se tento detektiv nezdál být osamocený, na druhou stranu díky tomu vyniká jeho brilantní uvažování.

Román je oproti ostatním dílům rozšířen hlavně o komplexnost vztahů mezi jednotlivými postavami, délkou děje a pomalému rozuzlování zápletky. Postupně přecházíme od jednoho podezřelého k druhému a nalézáme nové důkazy pro jejich vinu či nevinu. V samém závěru se ovšem objeví úplně nové zjištění, jež změní celý náš pohled na zápletku a v podstatě zneváží závěry, k nimž jsme v průběhu došli. Díky tomu je pro nás vyřešení zajímavé, i přestože jsme celou dobu svědky celého dění. Christie uplatňuje a vědomě pracuje se čtenářským prožitkem a podílením se na odhalování záhady záměrným komplikováním případu a jeho vyšetřování. Využívá tedy tzv. „puzzle element“, který je považován za jednu z hlavních složek detektivního díla. Jedná se o strategii, již ve větší či menší míře používá při adaptaci primárních textů, přičemž v nových verzích klade větší důraz na aktivnější zapojení čtenáře a práci s prvky hádanky.

Průměrně jsou, co se délky týče, adaptované texty rozšířeny 7x. Obecně povídky obsahují více přímých řečí, jež jsou ovšem svým rozsahem často kratší. Výjimkou je pouze román, jež má v průměru o polovinu kratší promluvy než povídka. To je zapříčiněno rozsáhlejším popisem dění, prostředí, vztahů a osob z třetí osoby, nikoliv z dialogů. Text románu je na rozdíl od všech ostatních děl také členěn na kapitoly s vlastním názvem. Kapitoly ostatních děl nesou pouze číselná označení.

Jak se můžeme přesvědčit v poznatkách z teoretické části, autorka dodržuje prvky odlišující jednotlivé formy. I její povídky se vyznačují omezeným počtem postav, míst a délkou času. Jejich děj rychle směřuje k vyřešení zápletky, na níž je zaměřena pozornost, ovšem na úkor charakterizace postav a vztahů. Oproti tomu adaptovaná díla vykazují poznávací znaky novely, potažmo románu, jež jsou právě těmi prvky, které povídka postrádá.

Díky všem těmto poznatkům lze lépe chápat autorku a její tvorbu, konkrétně postup tvorby a přetváření jejích děl, a díky tomu ocenit její spisovatelské schopnosti.

Zdroje

Primární

Christie, A. (2015). *The Mystery of the Blue Train*. HarperCollinsPublishers Ltd.

Christie, A. (2016). Christmas Adventure. *While the Light Lasts*. HarperCollinsPublishers Ltd.

Christie, A. (2016). Murder in the Mews. *Murder in the Mews and Other Stories*. HarperCollins Publishers Ltd.

Christie, A. (2016). The Adventure of the Christmas Pudding. *The Adventure of the Christmas Pudding and a Selection of Entrées*. HarperCollinsPublishers Ltd.

Christie, A. (2016). The Incredible Theft. *Murder in the Mews and Other Stories*. HarperCollins Publishers Ltd.

Christie, A. (2016). The Market Basing Mystery. *Poirot's Early Cases*. HarperCollinsPublishers Ltd.

Christie, A. (2016). The Plymouth Express. *Poirot's Early Cases*. HarperCollinsPublishers Ltd.

Christie, A. (2016). The Submarine Plans. *Poirot's Early Cases*. HarperCollinsPublishers Ltd.

Sekundární

Agatha Chrisite Wiki. (2023, April 16). *The Adventure of the Christmas Pudding*. Agatha ChristieWiki.

https://agathachristie.fandom.com/wiki/The_Adventure_of_the_Christmas_Pudding

Agatha Christie Wiki. (2023, April 16) *Christmas Adventure*. Agatha Christie Wiki.

https://agathachristie.fandom.com/wiki/Christmas_Adventure

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2023, February 15). *Miss Marple*. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/topic/Miss-Marple>.

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2023, March 27). *Agatha Christie*. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/biography/Agatha-Christie-christie-statistics>.

Bunson, M. (2007). *Encyklopedie Agathy Christie*. Knižní klub.

Cigánek, J. (1962). *Umění detektivky*. Státní nakladatelství dětské knihy.

Curran, J. (2012). *Promyšlené vraždy Agathy Christie – Příběhy a tajemství z jejího archívu*. Knižní klub.

Curran, J. (2017). *Utajené zápisníky Agathy Christie – Zákulisí promyšlených vražd*. Knižní klub.

Delamater, J. Prigozy R. (1997). *Theory and Practie of Classic Detective Fiction*. Greenwood Press.

Košťálová, M. (2014). *Fenomén Hercule Poirot*. Petrklíč, s.r.o.

Humpherys, A. (2017). *British Detective Fiction in the 19th and Early 20th Centuries*. Oxford Research Encyclopedia of Literature.
<https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190201098.013.240>.

Mocná, D., Peterka, J. a kol. (2004). *Encyklopedie literárních žánrů*. Paseka.

Pavera, L.; Všeticka F. (2002). *Lexikon literárních pojmů*. Nakladatelství Olomouc.

Rzepka, Ch. (2005). *Detective Fiction*. Cambridge: Polity.

Vodička, F. (1992). *Svět literatury*. Státní pedagogické nakladatelství.

WordsRated. (2022, October 26). *Agatha Christie Statistics*. WordsRated.
<https://wordsrated.com/agatha-christie-statistics>.